

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBĖS KONTROLĖS 2010 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2011 m. kovo 16 d. Y-1
Vilnius

Valstybės kontrolės 2010 metų veiklos ataskaita

Turinys

Valstybės kontrolierės žodis	3
Svarbiausi 2010 metų darbai	5
Svarbiausi 2011 metų darbai	6
Valstybės kontrolės vaidmuo	7
Veiklos rezultatai	8
Valstybiniai auditai – tai nešališka ir objektyvi informacija teisingiems ir pagrįstiems valstybės valdymo sprendimams priimti	13
Išvados dėl valstybės ataskaitų	16
Europos Sąjungos lėšų naudojimui – akyla priežiūra	18
Didesnis dėmesys veiksmingai konkurencijai ir rinkos efektyvumui padėtų spręsti valstybei ir gyventojams aktualias problemas	20
Vis dar trūksta savininkiško požiūrio į valstybės turto ir finansų valdymą	21
Aplinkos apsauga – sritis, už kurią kiekvienas esame atsakingas	23
Vidaus reikalų sistemoje turtas galėtų būti valdomas taupiau ir racionaliau	26
Nėra bendrų valstybės biudžeto lėšų naudojimo principų perkant teisinės, tyrimų ir konsultavimo paslaugas	28
Švietimo ir mokslo srityje trūksta finansinės drausmės	29
Kultūros įstaigos turi išmokti skaičiuoti pinigus	31
Sveikatos apsaugos ministerijoje turto valdymo problemos	33
Savivaldybėse pažeidimų nemažėja	34
Žemės ūkyje išlieka nemažai valdymo ir finansų apskaitos pažeidimų	36
Ištrauka iš Valstybės kontrolės 2010 m. finansinių ataskaitų	37
2010 m. atliktų auditų sąrašas	38

Valstybės kontrolės žodis

Pristatydama Valstybės kontrolės 2010 metų veiklos ataskaitą, pirmiausia noriu padėkoti visiems mūsų institucijos darbuotojams už atliktą darbą ir pasiektus rezultatus, už nuolatinį aukštesnės profesinės kompetencijos siekį, už nuoširdų ir atsakingą savo pareigų atlikimą.

2010 metai mums buvo intensyvaus darbo laikotarpis: atlikome visus planuotus auditus, Lietuvos Respublikos Seimui pateikėme išvadas dėl 2009 m. valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos, valstybės skolos, valstybės turto ataskaitos ir dėl 2011 m. valstybės biudžeto projekto. Atlikome dvylikos savivaldybių kontrolės ir audito tarnybų atliktų auditų peržiūras. Be to, sėkmingai baigėme įgyvendinti 2006–2010 m. valstybinio audito strategiją.

Atlikdami finansinius auditus ypatingą dėmesį skyrėme pasirinktoms strateginių tyrimų sritims: specialiųjų programų pajamoms, viešojo sektoriaus išlaidų optimizavimui, išlaidoms mokinio krepšeliui finansuoti. Tai leido įvardyti šių sričių trūkumus ir pateikti siūlymus, kaip jų išvengti ateityje.

Veiklos audituose daug dėmesio skyrėme vienam iš Valstybės ilgalaikės raidos strategijos tikslų – konkurencingos ekonomikos įgyvendinimo vertinimui. Atlikti auditai leido pateikti išvadas ir rekomendacijas dėl konkurencijos laisvės apsaugos, smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros, teritorijų planavimo, jų organizavimo ir dėl kitų aktualių konkurencingumo skatinimui svarbių dalykų.

Praėjusiais metais toliau tobulinome valstybinio audito kokybės kontrolės užtikrinimo sistemą, valstybinio audito planavimo sistemą, valstybinio audito metodiką. Pasirašėme bendradarbiavimo susitarimus su Generaline prokuratūra ir Viešųjų pirkimų tarnyba – tai sudarė sąlygas ne tik stiprinti institucijų ryšius, bet ir teikti tarpusavio pagalbą valstybinio audito, viešojo intereso gynimo ir įtariamų galimai nusikalstamų veikų tyrimo srityse. Produktyviai bendradarbiaudami su Finansų ministerija, Lietuvos auditorių rūmais, Vidaus auditorių asociacija ir Savivaldybių kontrolierių asociacija sudarėme galimybes visų grandžių auditoriams dalytis gerąja patirtimi, sprendžiant aktualias finansų ir turto kontrolės problemas.

Reikšmingų rezultatų pasiekėme dirbdami kartu su mūsų strateginiu partneriu Seime – Audito komitetu ir kitais Seimo komitetais. Jiems 2010 m. pristatėme 48 valstybinių auditų rezultatus. Seimo komitetų dalyvavimas sprendžiant Valstybės kontrolės nustatytas problemas padėjo giliau

analizuoti valstybės turto valdymą, skatino valstybės ir savivaldybių institucijas sparčiau įgyvendinti valstybinio audito rekomendacijas.

Ar galime nuveikti daugiau? Praėjusiais metais, ieškodami vidinių veiklos efektyvumo didinimo rezervų, atlikome visų Valstybės kontrolės veiklos procesų analizę – tai padėjo parengti 2011–2015 m. valstybinio audito strategiją. Ja vadovaudamiesi diegsime pažangius valstybinio audito metodus ir didinsime valstybinio audito poveikį.

Šiandien mūsų laukia nauji iššūkiai – tinkamai pasiruošti konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinių auditui. Pirmą kartą atliksime Valstybinio socialinio draudimo fondo ir Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto finansinį (teisėtumo) auditą. Atlikdami veiklos auditus daugiausia dėmesio skirsime viešiesiems pirkimams – į šioje srityje esamų problemų vertinimą bus nukreiptos didžiausios valstybinių auditorių pastangos.

Pateikdama Valstybės kontrolės 2010 m. veiklos rezultatus noriu padėkoti geranoriškai bendradarbiavusiems audituotų institucijų vadovams ir visiems mūsų partneriams. Esu įsitikinusi, kad bendromis mūsų visų pastangomis pasieksime, kad valstybės turtas būtų valdomas skaidriau, taupiau, efektyviau ir rezultatyviau.

Giedrė Švedienė

Svarbiausi 2010 metų darbai

2010 m. valstybinio audito programos įgyvendinimas

2010 m. atlikome 30 veiklos ir 80 finansinio (teisėtumo) auditų, iš jų – 70 – valstybės įstaigų ir savivaldybių, 6 – Europos Sąjungos (ES) paramos ir 1 – 2009 m. valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo lėšų sąmatos finansinį (teisėtumo) auditą.

Lietuvos Respublikos Seimui pateiktos metinės išvados

Parengėme ir Seimui pateikėme išvadas dėl:

- 2009 m. valstybės biudžeto vykdymo apyskaitos;
- 2009 m. valstybės skolos, suteiktų paskolų iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų ir suteiktų valstybės garantijų ataskaitų;
- Valstybei nuosavybės teise priklausančio turto 2009 m. ataskaitos;
- 2011 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto.

Įgyvendinta 2006–2010 m. valstybinio audito strategija

Baigėme įgyvendinti 2006–2010 m. valstybinio audito strategiją. Dėl atliktų darbų Valstybės kontrolė, kaip aukščiausioji audito institucija, buvo pripažinta tarptautinėje audito bendruomenėje, įtvirtintas tarptautinius audito standartus atitinkantis valstybinis auditas.

Vertintas konkurencingos ekonomikos vystymasis

Didžioje dalyje 2010 m. veiklos auditų vertintas konkurencingos ekonomikos vystymasis šalyje. Suformuluotos išvados ir pateikti siūlymai dėl konkurencijos laisvės apsaugos, smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros, teritorijų planavimo, jų organizavimo ir kitomis aktualiomis konkurencingumo skatinimo temomis.

Parengta 2011–2015 m. valstybinio audito strategija

Atlikę visų Valstybės kontrolės veiklos procesų vertinimą parengėme 2011–2015 m. valstybinio audito strategiją, kurios pagrindiniai siekiai – pažangūs valstybinio audito proceso pokyčiai ir valstybinio audito poveikio didinimas.

Svarbiausi 2011 metų darbai

Viešųjų pirkimų vertinimas

Prioritetine viešojo sektoriaus sritimi veiklos auditams atlikti 2011 m. pasirinkome viešuosius pirkimus. Didžiausias valstybinių auditorių dėmesys bus skiriamas šios srities problemoms nustatyti ir galimiems jų sprendimo būdams pasiūlyti.

Valstybinio socialinio draudimo fondo auditas

Nuo 2011 m. Valstybinio socialinio draudimo fondo finansinį (teisėtumo) auditą atliks Valstybės kontrolė. Tai didelį visuomenės susidomėjimą keliantis subjektas, sudarantis nemažą nacionalinio biudžeto dalį.

Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto auditas

2011 m. pirmą kartą atlikę Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto finansinį (teisėtumo) auditą teiksime išvadą ne tik dėl biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio, bet ir dėl fondo lėšų ir turto naudojimo teisėtumo.

Audito planavimo stiprinimas

Tobulinsime valstybinio audito programos sudarymo procesą – sukursime išsamią viešojo sektoriaus veiklos sričių stebėjimo duomenų bazę ir sudarysime prielaidas audito mastą nustatyti vadovaujantis bendru viešojo sektoriaus rizikos veiksnių vertinimu.

Institucijos veiklos procesų optimizavimas

Sieksime optimizuoti Valstybės kontrolės veiklos procesus taikydami LEAN metodologijos pagrindinius principus, kad efektyviau panaudotume turimus finansinius, laiko ir žmogiškuosius išteklius.

Valstybės kontrolės vaidmuo

Valstybės kontrolė – Lietuvos Respublikos aukščiausiaji valstybinio audito institucija, kuri savo veikla siekia skatinti atskaitingumą, į rezultatus ir žmonių poreikius orientuotą valdymą, finansų valdymo ir kontrolės sistemų pažangą.

Prižiūródama, ar teisėtai ir efektyviai valdomas ir naudojamas valstybės turtas ir kaip vykdomas valstybės biudžetas, Valstybės kontrolė atlieka dviejų rūšių: finansinius (teisėtumo)¹ ir veiklos² valstybinius auditus.

Valstybės kontrolė audituoja:

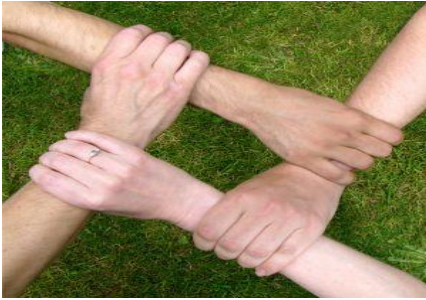
- *valstybės biudžeto vykdymą, valstybės piniginių išteklių naudojimą, valstybės turto valdymą, naudojimą ir disponavimą juo; Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto vykdymą; Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto vykdymą;*
- *atitinkamas lėšų valdymo institucijas ir paramos gavėjus, kaip naudojamos Lietuvos Respublikoje gautos ES lėšos ir kaip vykdomos programos, kuriose dalyvauja Lietuva;*
- *valstybės biudžeto lėšų, skiriamų savivaldybių biudžetams, naudojimą; savivaldybių turto valdymą, naudojimą ir disponavimą juo;*
- *Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių, Lietuvos Respublikos ir ES teisės aktų nustatyta tvarka Lietuvos Respublikoje gaunamą ES finansinę paramą.*

Valstybinis auditas – tai ne tik valstybės finansinių išteklių valdymo ir turto naudojimo įvertinimo įrankis, bet ir viena iš parlamentinės kontrolės sistemos dalių. Bendraujant ir bendradarbiaujant su Seimo Audito ar kitais komitetais, Seimo nariams reguliariai pristatomi valstybinių auditų rezultatai.

Apie valstybinių auditų rezultatus nuolatos informuojame ir visuomenę, skatindami domėtis objektyvia informacija apie viešojo sektoriaus veiklą, jame kylančias problemas ir galimus jų sprendimo būdus. Skelbiame ne tik valstybinio audito programą, bet ir visų valstybinių auditų rezultatus – ataskaitas ir išvadas. Šiuos dokumentus galima rasti Valstybės kontrolės interneto svetainėje www.vkontrolė.lt

¹ **Finansinis (teisėtumo) auditas** – audituojamo subjekto finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių, metinių konsoliduotųjų ataskaitų rinkinių, nacionalinio ataskaitų rinkinio ir (ar) kitų ataskaitų duomenų, taip pat valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams vertinimas ir nepriklausomos nuomonės pareiškimas.

² **Veiklos auditas** – audituojamo subjekto viešojo ir vidaus administravimo veiklos įvertinimas ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo požiūriu.

Veiklos rezultatai

Planuotų rezultatų pasiekimas

Planuodami ir organizuodami Valstybės kontrolės veiklą vadovaujamės bendrais viešojo sektoriaus institucijoms ir įstaigoms taikomais strateginio planavimo principais ir tarptautine aukščiausiųjų audito institucijų praktika. Institucijos veiklos rezultatus vertiname pagal nustatytus strateginių tikslų įgyvendinimo vertinimo rodiklius, kurių pokyčių nuolat stebime.

2010 metų veikla parodė, kad einame teisinga kryptimi. Pasiekėme visus planuotus veiklos rezultatus, o kai kuriuos net viršijome (1 lentelė).

1 lentelė. Planuotų ir pasiektų Valstybės kontrolės veiklos rezultatų vertinimo kriterijų palyginimas

Produkto kriterijus	2010 m. planas	2010 m. faktas	Kriterijaus įgyvendinimas
1. Įgyvendintos valstybinių auditų rekomendacijos (proc.)	74	84	Įgyvendinta
2. Parengtų išvadų, privalomų teikti Seimui, skaičius	4	4	Įgyvendinta
3. Įgyvendinta valstybinio audito programa (proc.)	100	100	Įgyvendinta
4. Audituotų lėšų ir valstybės biudžeto asignavimų santykis (proc.)	80	87	Įgyvendinta
5. Savivaldybių kontrolės ir audito tarnybų peržiūrų skaičius	12	12	Įgyvendinta

- 2010 m. viršijome valstybinio audito rekomendacijų, kaip Valstybės kontrolės rezultato vertinimo kriterijaus, įgyvendinimo lygį dešimčia procentų.
- Pateikėme Seimui keturias metines išvadas dėl: valstybės biudžeto įvykdymo, valstybės turto, valstybės skolos ir ateinančių metų valstybės biudžeto projekto.
- Įgyvendinome visus 2010 m. planuotus įgyvendinti finansinio (teisėtumo) ir veiklos valstybinius auditus, ES struktūrinės paramos auditus, informacinių sistemų bendrosios kontrolės vertinimus.
- Finansinių (teisėtumo) auditų metu vertinome didesnę 2009 m. panaudotų valstybės biudžeto asignavimų procentą, nei planavome.
- Atlikome 12-os savivaldybių kontrolės ir audito tarnybų atliktų auditų peržiūras.

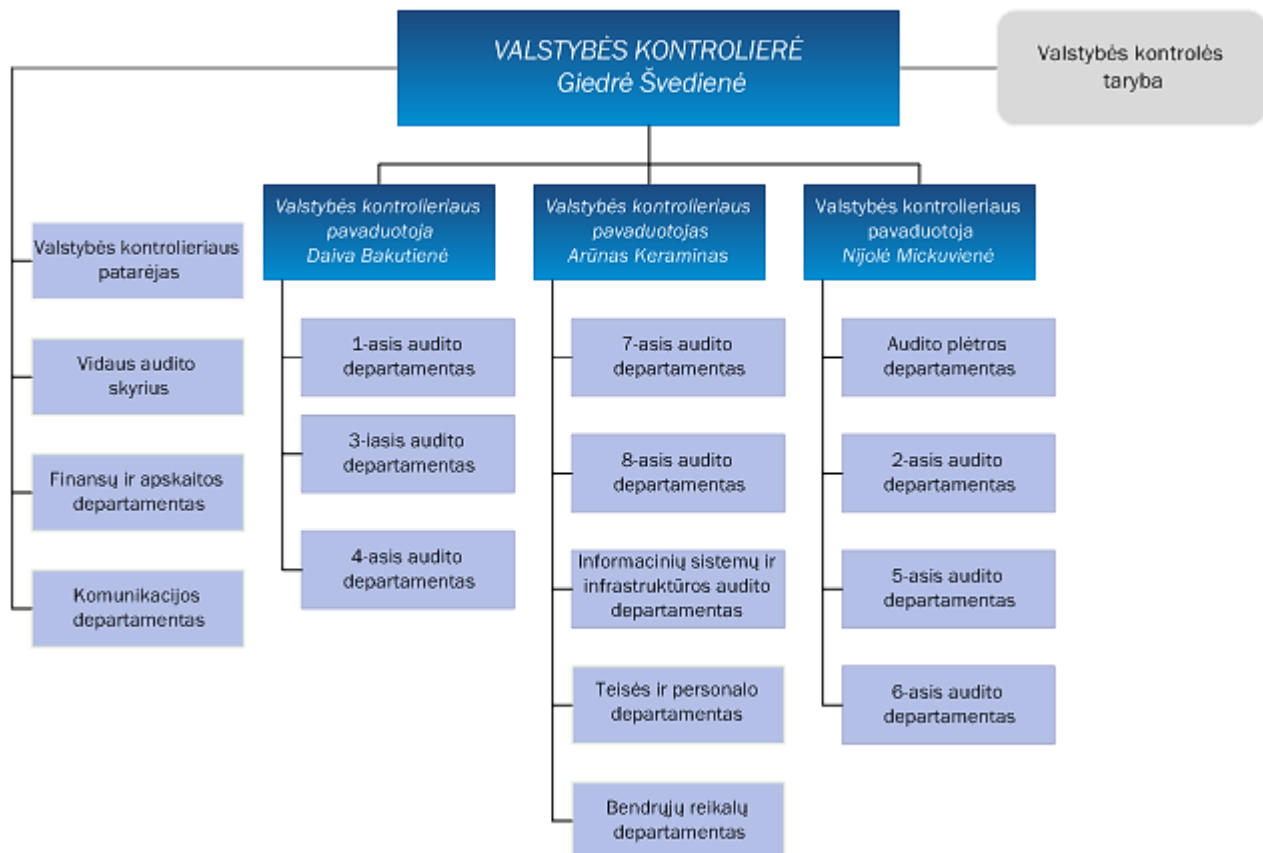
Veiklos procesų valdymo pokyčiai

Valstybės kontrolė – tai institucija, kuriai galioja visi viešojo sektoriaus veiklos principai, tačiau atsakomybė gerokai didesnė. Atlikdami valstybinius auditus privalome ne tik skatinti audituojamus subjektus taikyti efektyvius viešojo sektoriaus valdymo būdus, bet ir ieškoti galimybių efektyviau panaudoti turimus žmogiškuosius, finansinius ir materialiuosius išteklius, būti pavyzdžiu kitoms viešojo sektoriaus institucijoms.

Ieškodami vidinių veiklos efektyvumo didinimo rezervų, 2010 m. pagal LEAN metodiką vertinome visus Valstybės kontrolės veiklos procesus:

- trylikos Valstybės kontrolės veiklos procesų analizę: parengėme procesų schemas ir vertės grandines, nustatėme vertinimo rodiklius, pasirinkome procesų tobulinimo priemones;
- devynių valstybinių auditų išorinę peržiūrą, jų kokybinį vertinimą;
- strateginio planavimo sesijas, kurių metu suformulavome 2011–2015 m. valstybinio audito strategijos gaires.

2010 m. reorganizavome dalį administracinių padalinių. Metų pabaigoje Valstybės kontrolėje buvo devyni departamentai, tiesiogiai įgyvendinantys valstybinio audito funkciją – atliekantys valstybinius auditus, iš jų du departamentai (7-asis ir 8-asis), atliekantys ES struktūrinės paramos auditus.

Profesinio tobulėjimo kryptys

Siekiant profesionalaus valstybinio audito, būtina nuolat tobulinti profesinę kompetenciją ir metodiką. 2010 m. atnaujinome ir finansinio (teisėtumo), ir veiklos auditų metodikas.

2010 m. viešajame sektoriuje apskaita pradėta tvarkyti pagal naujus Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus (VSAFAS), todėl parengėme:

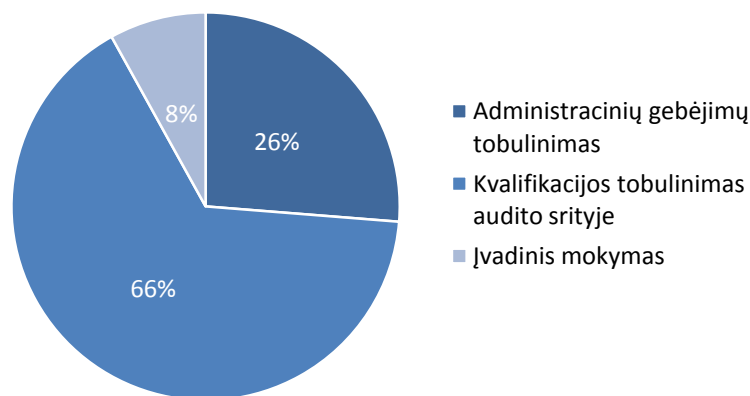
- tipinius visų apskaitos sričių audito procedūrų aprašymus pagal VSAFAS;
- individualaus sąskaitų plano ir apskaitos politikos atitikties VSAFAS vertinimo klausimynus;
- sąrašus duomenų ir dokumentų, reikalingų pradėti ir atlikti auditą valstybės institucijoje ir savivaldybėje;
- rizikingų apskaitos sričių pagal VSAFAS sąrašus.

Atnaujinome veiklos audito vadovą, remdamiesi dviem pagrindiniais informacijos šaltiniais: savo patirtimi atliekant veiklos auditus ir tarptautine audito praktika. Pasikeitimai susiję su:

- audito planavimu, audito plano forma ir turiniu;
- veiklos audito problemų analize ir vertinimu;
- audito vertinimo kriterijais.

2010 m. profesinis tobulėjimas neapsiribojo vien tik metodiniais atnaujinimais. Valstybės kontrolės darbuotojai dalyvavo mokymuose. 2010 m. kvalifikacijai tobulinti audito srityje skirta beveik 66 proc. visų institucijoje ir už jos ribų organizuotų mokymų (1 pav.).

1 pav. 2010 metų mokymai pagal jų rūšis (proc.)

Beveik pusė mokymų lektorių buvo patys Valstybės kontrolės darbuotojai. Taip ne tik sutaupyta finansinių išteklių, bet ir suteikta galimybė pasidalyti gerą patirtimi. Tikime, jog profesionalus ir metodiškai pagrįstas valstybinis auditas yra veiksminga priemonė viešojo sektoriaus veiklos efektyvumui skatinti, todėl nuolatinis profesinis tobulėjimas yra vienas iš mūsų veiklos prioritetų.

Bendradarbiavimas ir partnerystė

Suprasdami, kokia svarbi valstybės biudžeto lėšų naudojimo sisteminių trūkumų pasikartojimo prevencija, skatiname nuolatinį domėjimąsi valstybinių auditų rezultatais, ieškome naujų bendravimo ir bendradarbiavimo su Seimu, visuomene, audituojamais subjektais ir kitomis institucijomis, įstaigomis ir organizacijomis būdų.

Bendradarbiaudami su Valstybės kontrolės strateginiu partneriu Seime – Seimo Audito komitetu – ir kitais Seimo komitetais, siekiame ne tik juos informuoti apie viešojo sektoriaus veiklos problemas, tačiau ir didinti valstybinių auditų poveikį. 2010 metais pristatėme 48-ių valstybinių auditų rezultatus, informavome apie auditų metu nustatytas viešojo sektoriaus veiklos problemas, suformuluotas išvadas ir rekomendacijas. Šia parlamentinės kontrolės priemone skatinamas ir valstybinio audito ataskaitose pateiktų rekomendacijų įgyvendinimas.

Bendradarbiavimas su kitomis viešojo sektoriaus institucijomis – tai dar viena priemonė siekiant geresnio valstybinių auditų rekomendacijų įgyvendinimo. Praėjusiais metais inicijavome dvišalius bendradarbiavimo susitarimus su Generaline prokuratūra ir Viešųjų pirkimų tarnyba, kad būtų stiprinamas ne tik institucijų profesinis bendradarbiavimas, bet ir viešojo intereso gynimas. Konsultavimas ir bendradarbiavimas audito metu padės aktyviau reaguoti į auditų rezultatus ir bus naudinga įgyvendinant visų institucijų uždavinius.

Pasirašėme bendradarbiavimo susitarimus su Panevėžio ir Palangos miestų, Kėdainių rajono ir Marijampolės savivaldybių kontrolės ir audito tarnybomis. Tikime, kad tai padės pasirengti kokybiškam ir profesionaliam savivaldybių 2011 m. konsoliduotųjų ataskaitų rinkinių auditui ir būsimam Nacionalinio ataskaitų rinkinio auditui.

Siekdami stiprinti viešojo sektoriaus valdymą, 2010 m. pasirašėme susitarimą dėl bendradarbiavimo atnaujinimo su auditą atliekančiomis ir šiame procese dalyvaujančiomis institucijomis: Finansų ministerija, Lietuvos auditorių rūmais, Vidaus auditorių asociacija ir Savivaldybių kontrolierių asociacija. Susitarime numatyta dalytis profesine patirtimi, plėtoti auditorių darbo naudojimo tarpusavyje praktiką, tobulinti metodikas, sukurti audito kokybės užtikrinimo sistemą. Keitimasis patirtimi – svarbiausia bendradarbiavimo kryptis, o galimybė naudotis vieni kitų darbu – būtinybė, atsiradusi dėl viešajame sektoriuje vykstančios apskaitos reformos.

Noriai bendradarbiaujame ir su švietimo įstaigomis. 2010 m. daugiau kaip du šimtus Vilniaus universiteto, Mykolo Romerio universiteto, Klaipėdos valstybinės kolegijos ir Lietuvos aukštosios jūreivystės mokyklos studentų, Vilniaus Antakalnio vidurinės mokyklos ir stovyklos „Kuo būsiu užaugęs“ mokinių supažindiname su Valstybės kontrolės veikla.

Džiaugiamės, kad Valstybės kontrolės veikla ir valstybinių auditų rezultatai vis labiau domina visuomenę ir žiniasklaidą. Visi Valstybės kontrolės 2010 m. parengti ir išplatinti pranešimai spaudai publikuoti tiek nacionalinėje, tiek regioninėje ir specializuotoje spaudoje. Augo ir žurnalistų paklausimų apie Valstybės kontrolės atliktus auditus ir bendrąją institucijos veiklą skaičius.

Pasikeitė ir mums labai svarbaus tarptautinio bendradarbiavimo pobūdis. 2010 m. intensyviai susirašinėjome ir diskutavome įvairiais tarptautinę valstybinio audito bendruomenę dominančiais klausimais, analizavome naujus INTOSAI ir EUROSAL darbo grupių parengtus dokumentus. Valstybės kontrolė palaikė nuolatinius bendradarbiavimo ryšius su pagrindinėmis ES institucijomis: Europos Audito Rūmais, Europos Komisija ir Europos Parlamentu (Biudžeto kontrolės komitetu). Aktyviau plėtodami tarptautinį bendradarbiavimą sulaukėme pasiūlymo surengti Ryšių palaikymo komiteto posėdį, kai Lietuva pirmininkaus ES Tarybai 2013 m.

Socialinės atsakomybės skatinimas

2010-ieji Valstybės kontrolei buvo pirmieji metai siekiant tapti socialiai atsakinga viešojo sektoriaus institucija. Institucijos darbuotojai buvo skatinami taupyti energetinius išteklius ir popierių, rūšiuoti antrines žaliavas. Dalyvavome įvairiose bendruomenės gyvenimą gerinančiose akcijose. Organizavome renginius, siekdami atkreipti dėmesį į darbo ir šeimos poreikių darną, ekologiškų produktų svarbą, rūpinimąsi gyvūnais ir pan. Džiaugiamės prasidėjusiu sėkmingu bendradarbiavimu su Jungtinių Tautų vystymo programos atstovais Lietuvoje, diegiant socialinės atsakomybės priemones institucijoje.

Didėjant informacijos srautams vis daugiau informacijos ir duomenų tvarkome informacinėse sistemose, visi valstybiniai auditai dokumentuojami tik elektroniniu būdu.

2010 m. taupydami popierių ir pašto išlaidas dokumentų skaitmenines kopijas siuntėme elektroniniu paštu. Taip 2010 m., lyginant su 2009 m., sutaupyta apie 30 proc. lėšų, o lyginant su 2008 m., sutaupyta 70 proc. lėšų.

Simboliška, kad pradėjus socialinės atsakomybės diegimo institucijoje projektą buvo pastebėtas ir įvertintas darbuotojų rūpinimasis aplinka ir miesto grožiu. Valstybės kontrolė apdovanota už nepriekaištingai tvarkomą teritoriją. Tapome Vilniaus miesto teritorijų tvarkymo konkurso „Žydintis Vilnius – 2010“ nugalėtojais. Puoselėdami socialinės atsakomybės idėją siekiame tapti pavyzdžiu kitoms viešojo sektoriaus institucijoms.

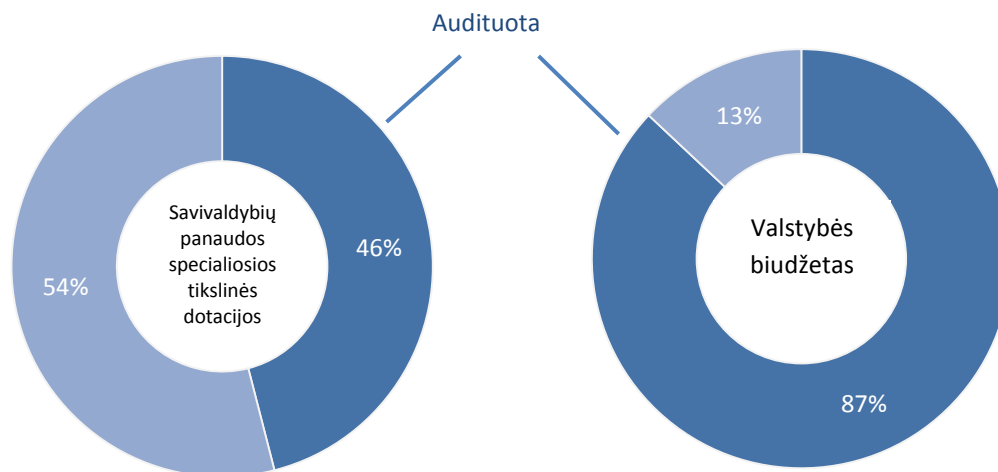

Valstybiniai audita – tai nešališka ir objektyvi informacija teisingiems ir pagrįstiems valstybės valdymo sprendimams priimti

Kiekvienais metais parengiame valstybinio audito programą, kurioje numatome planuojamus atlikti valstybinius auditus. 2010 m. atlikome 30 veiklos ir 80 finansinio (teisėtumo) auditų. Iš jų trys Seimui pateiktos išvados dėl: 2009 m. biudžeto įvykdymo apyskaitos, 2009 m. valstybės skolos ir suteiktų paskolų iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų ir suteiktų valstybės garantijų, valstybei nuosavybės teise priklausančio turto 2009 m. ataskaitos, septyniasdešimt valstybės įstaigų ir savivaldybių, šeši ES paramos ir vienas 2009 m. valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo lėšų sąmatos finansinis (teisėtumo) auditas.

2010 m. audituotos valstybės institucijos ir įstaigos panaudojo 21,4 mlrd. Lt valstybės biudžeto asignavimų t. y. audituota 87 proc. visų panaudotų valstybės biudžeto asignavimų. Savivaldybėse audituota 1,4 mlrd. Lt (46 proc.) specialiųjų tikslinių dotacijų lėšų (2 pav.).

2 pav. Finansinio (teisėtumo) audito mastas

Institucijos ir įstaigos, kurioms pareikštos neigiamos arba bent viena neigiama nuomonė, 2009 m. panaudojo 151,3 mln. Lt asignavimų, arba 0,7 proc. audituotos sumos. Valstybės institucijoms ir įstaigoms sąlyginės arba viena sąlyginė nuomonė pareikštos dėl 16,1 mlrd. Lt, arba 75 proc., audituotos sumos.

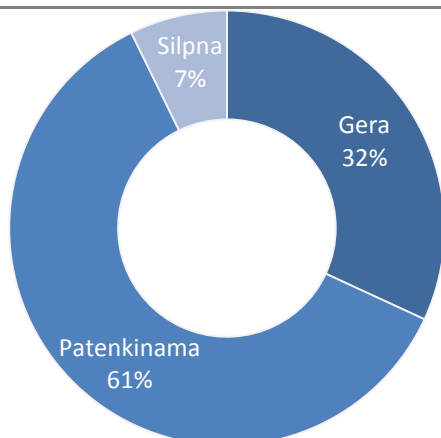
Daugiausia 2010 m. nuomonių, pareikštų valstybės institucijoms, įstaigoms ir savivaldybėms pateiktose valstybinio audito išvadose dėl 2009 m. finansinių ataskaitų teisingumo (51 proc.) ir valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo (62 proc.), buvo sąlyginės (2 lentelė).

2 lentelė. Visos apimties finansinių (teisėtumo) auditų išvadose pareikštos nuomonės

Nuomonės tipas	2010 m. – dėl 2009 m.			
	Dėl finansinių atskaitų teisingumo		Dėl valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo	
	vnt.	proc.	vnt.	proc.
Besąlyginė	31	45	21	31
Sąlyginė	35	51	43	62
Neigiama	2	3	4	6
Atsisakyta pareikšti nuomonę	1	1	1	1
Iš viso	69	100	69	100

2010 m. nė viename audituotame subjekte vidaus kontrolės sistema nebuvo įvertinta kaip labai gera ir tik trečdalyje (32 proc.) audituotų subjektų įvertinta kaip gera (3 pav.).

3 pav. Vidaus kontrolės vertinimas audituotuose subjektuose

Gera, kai vidaus kontrolė atitinka jai keliamus reikalavimus, o atliktos audito procedūros įrodė, kad vidaus kontrolė veikia patikimai, išskyrus nereikšmingas išimtis.

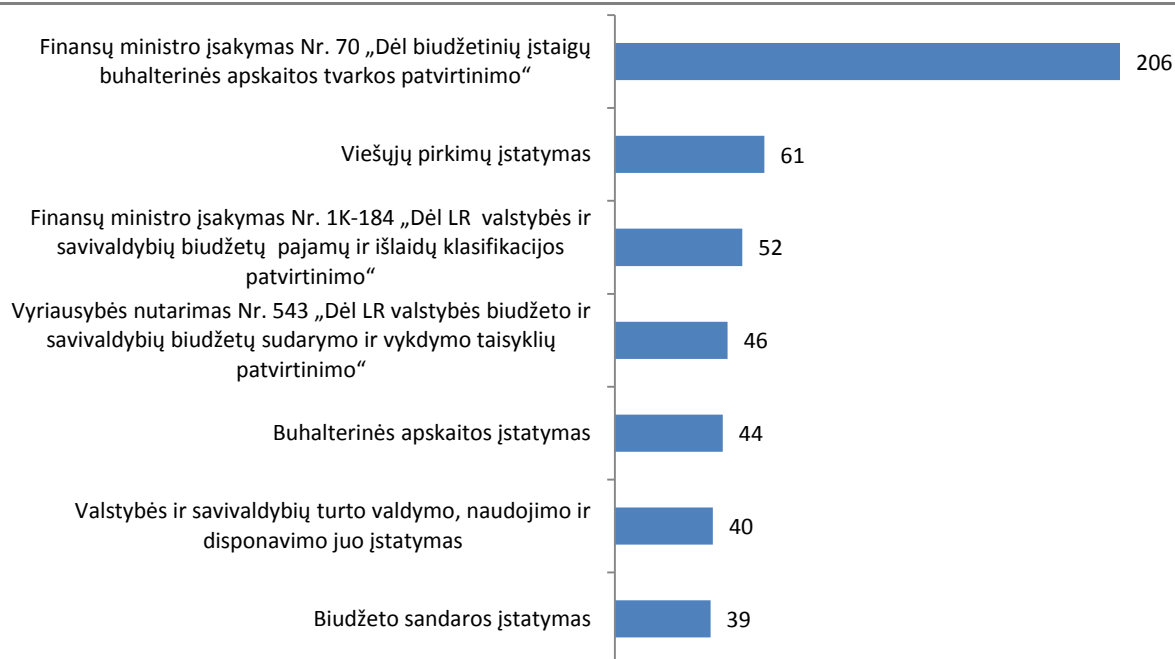
Patenkinama, kai vidaus kontrolė atitinka jai keliamus reikalavimus arba atitinka su nereikšmingomis išimtimis, tačiau audito procedūros nesuteikė pakankamų įrodymų dėl vidaus kontrolės veiksmingumo ir nuoseklumo.

Silpna, kai vidaus kontrolė neatitinka jai keliamų reikalavimų.

Būtina daugiau dėmesio skirti vidaus kontrolės stiprinimui, nes efektyvi vidaus kontrolė – prevencinė priemonė, siekiant išvengti klaidų, neatitikimų, apgaulių ir užtikrinti įstaigoje dirbančių asmenų atsakomybę už savo sprendimus ir veiksmus, valdant ir naudojant valstybės turtą, įstatymų ir kitų teisės aktų laikymąsi, piniginių ir materialinių išteklių apsaugą nuo praradimo, netinkamo naudojimo ir valdymo.

Nustatyti teisės aktų pažeidimai rodo silpnąsias viešojo sektoriaus veiklos sritis, kurios reikalauja pagalbos taikant atitinkamas teisės aktų normas. Didžiausią susirūpinimą 2010 m. kėlė išaugęs Viešųjų pirkimų įstatymo pažeidimų skaičius. Lyginant su ankstesniais metais, Viešųjų pirkimų įstatymo pažeidimų padaryta beveik dukart daugiau. Mažėjo teisės aktų pažeidimų, susijusių su darbo užmokesčio skaičiavimu. Absoliučiai daugiausia pažeidimų nustatyta taikant Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarką (5 pav.).

4 pav. Dažniausi finansinių (teisėtumo) auditų metu nustatyti teisės aktų pažeidimai (vnt.) 2010 m.

Įvardydami didžiausius viešojo sektoriaus finansų valdymo trūkumus, viešojo sektoriaus subjektus skatiname ne tik ištaisyti klaidas, bet ir įvertinti galimą riziką bei išvengti jų ateityje.

Dėl valstybinio audito metu nustatytų reikšmingų teisės aktų pažeidimų, nepašalintų audito metu, ir tokių pažeidimų, kurie dėl savo pobūdžio negali būti pašalinti, pagal finansinio (teisėtumo) audito ataskaitas buvo priimta 20 sprendimų³.

Skatindami teigiamą poveikį valstybės finansų valdymo ir kontrolės sistemai, nuolat ieškome būdų, kaip veiksmingai pagerinti viešojo sektoriaus valdymą ir veiklos vykdymo ekonomiškumą, efektyvumą ir rezultatyvumą, daryti įtaką sisteminių problemų sprendimui. Kaip teigiamą finansinio (teisėtumo) audito poveikį, skatinant finansų valdymo pažangą, galima pažymėti tai, kad audituoti subjektai audito metu:

- pašalino 47 proc. nustatytų pažeidimų;
- atstatė valstybės turto už 20,1 mln. Lt;
- į valstybės biudžetą grąžino 1,2 mln. Lt.

2010 m. septynių finansinių (teisėtumo) ir keturių veiklos auditų metu surinkta informacija pagal kompetenciją perduota teisėsaugos institucijoms: Generalinei prokuratūrai (aštuonių) ir Specialiųjų tyrimų tarnybai (trijų, iš jų dviejų STT prašymu). Keturių auditų informacija perduota viešojo administravimo institucijoms: Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai (trijų) ir Viešųjų pirkimų tarnybai (vieno). Tokio pobūdžio ryšių palaikymas vertintinas kaip naudingas abiem bendradarbiaujančioms pusėms, siekiant tinkamo viešojo intereso gynimo ir ekonomiško, efektyvaus ir rezultatyvaus valstybės institucijų ir įstaigų uždavinių ir funkcijų įgyvendinimo.

³ Dėl audito metu nustatytų reikšmingų teisės aktų pažeidimų priimamas administracinis aktas – sprendimas. Sprendimus, remdamasis audito ataskaitomis, priima valstybės kontrolierius ar jo pavaduotojai.

Išvados dėl valstybės ataskaitų

Išvada dėl 2009 m. valstybės biudžeto vykdymo apyskaitos

Išvadoje konstatavome, kad 2009 m. valstybės biudžeto vykdymo apyskaita (ataskaitų rinkinys) visais reikšmingais atžvilgiais parengta pagal teisės aktų reikalavimus, o valstybės biudžetas vykdytas vadovaujantis teisės aktais, reglamentuojančiais valstybės biudžeto lėšų naudojimą, išskyrus audito metu nustatytus dalykus.

Atkreipėme dėmesį, kad ataskaitų rinkinyje nurodyti ne visi privalomi duomenys, dalis pateiktų duomenų netikslūs arba klaidingi, atskleista ne visa reikšminga informacija. Nustatėme atvejų, kai valstybės pinigų fondų lėšos naudotos pažeidžiant teisės aktus.

Valstybės biudžeto vykdymo vertinimui ir ataskaitų rinkinio duomenų teisingumui įtakos turėjo asignavimų valdytojų teisės aktų pažeidimai, tačiau apibendrinant 2009 m. finansinių (teisėtumo) auditų rezultatus pažymėta pažanga, lyginant su 2008 m.

Išvada dėl Lietuvos Respublikos 2009 m. valstybės skolos, suteiktų paskolų iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų ir suteiktų valstybės garantijų ataskaitų

Išvadoje konstatavome, kad 2009 m. visais reikšmingais atžvilgiais valstybės vardu buvo skolinamasi ir Valstybės skolos ataskaitos parengtos laikantis Valstybės skolos įstatymo ir kitų teisės aktų, išskyrus audito metu nustatytus dalykus.

Vyriausybė 2009 m. leido vertybinius popierius vidaus rinkoje neviešu būdu, tačiau toks skolinimasis nebuvo reglamentuotas teisės aktuose, jis neužtikrina konkurencijos, pakankamo viešumo ir skaidrumo. Atkreipėme dėmesį, kad valstybės piniginiai ištekliai ne visais atvejais investuojami efektyviausiu būdu, netiksliai nurodytos skolos valdymo išlaidos, aiškinamajame rašte pateikti ne visi ir netikslūs duomenys apie valstybės skolą ir pasiskolintų pinigų srautus.

Norėtume pažymėti, kad siekiant užtikrinti Maastrichto kriterijaus laikymąsi būtina kontroliuoti viešųjų įstaigų, priskiriamų valdžios sektoriaus subjektams, prisiimtus skolinius įsipareigojimus.

Išvada dėl valstybei nuosavybės teise priklausančio turto 2009 m. ataskaitos

Išvadoje konstatavome, kad Valstybei nuosavybės teise priklausančio turto 2009 m. ataskaita valstybės turto finansinę būklę atspindi tiek, kiek reikalauja galiojantys teisės aktai, tačiau nerodo tikros ir teisingos būklės.

Taip pat nustatėme netikslumų:

- ataskaitoje finansiniai įsipareigojimai padidinti valstybės įmonių dotacijomis (subsidijomis) ir sumažinti kitų mokesčių bei įmokų permokomis;
- audito metu negalėjome patvirtinti su Europos Sąjunga susijusių gautinų ir mokėtinų sumų teisingumo.

Norėtume atkreipti dėmesį, kad vėluojama įgyvendinti Centralizuotoje valstybės turto valdymo strategijoje numatytas priemonės, o Valstybės turto informacinės paieškos sistema, kuria turėjo būti naudojama nuo 2009 m. liepos 1 d., nesukurta, nežinomas tikslus valstybės turtą naudojančių neviešojo sektoriaus subjektų skaičius, jų valdomo turto vertė.

Išvada dėl Lietuvos Respublikos 2011 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto

Išvadoje pareiškėme, kad Vyriausybės parengtas 2011 m. valstybės biudžeto projektas atitinka Biudžeto sandaros įstatymo reikalavimus. Prognozuojant pajamas iš pagrindinių mokesčių buvo įvertinti veiksniai, galintys turėti įtakos šių mokesčių surinkimui, tačiau, mūsų nuomone, pridėtinės vertės mokesčio ir akcizų prognozės yra pernelyg optimistinės.

Nustatėme, kad tam tikrais atvejais planuojamų asignavimų ir valstybės biudžeto specialiuju tikslinių dotacijų savivaldybių biudžetams dydis galėtų būti patikslintas. Atkreipėme dėmesį, kad asignavimų planas valstybės skolos valdymo išlaidoms yra įtemptas.

Pažymime, kad negalėjome patvirtinti valstybės pinigų fondų dalies planuojamų išlaidų pagrįstumo.

Europos Sąjungos lėšų naudojimui – akyla priežiūra

Seimo nutarimu⁴ Valstybės kontrolei pavesta atlikti baigiamąją audito deklaraciją dėl Sanglaudos fondo projektų, Europos Sąjungos struktūrinių fondų programų (BPD 1-ojo tikslo programos, EQUAL iniciatyvos ir INTERREG IIIA programos) rengiančios institucijos funkcijas.

Europos Sąjunga, siekdama šalių narių socialinės ir ekonominės sanglaudos, 2004 m. pradėjo teikti Lietuvai, vykdančiai ilgalaikes nacionalines ir Europos Bendrijų iniciatyvų programas, finansinę paramą. Lietuvos 2004–2006 m. bendrojo programavimo dokumento ir EQUAL iniciatyvos programos sėkmingai baigtos. Valstybės kontrolė 2010 m. Europos Komisijai pateikė šių programų baigiamąsias audito deklaracijas ir ataskaitas. Valstybiniai auditoriai tiek BPD, tiek EQUAL iniciatyvos programų įgyvendinimo laikotarpiu teikė rekomendacijas ES paramos administravimui gerinti. Jie atkreipė dėmesį, kad, pradėjus naudoti paramą, valdymo ir kontrolės funkcijoms vykdyti stigo tinkamai parengtų darbuotojų, nepakako kompetencijos tikrinant pirmą kartą gaunamą struktūrinę paramą, ne visur buvo nustatytos vidaus darbo procedūros, nepakankamai aiškiai ir išsamiai reglamentuotos darbo procedūros. Buvo teikiami ne visi arba nepakankamai išsamūs išlaidas pateisinantys dokumentai, buvo pastebėta viešųjų pirkimų, darbo užmokesčio išlaidų kontrolės trūkumų. Baigiamojo audito metu valstybiniai auditoriai įsitikino, kad dėl minėtų trūkumų teiktos rekomendacijos įgyvendintos.

Pagal Europos Komisijos reglamentą (EB) Nr.1386/2002⁵, Finansinius memorandumus/Europos Komisijos sprendimus atlikti trijų Sanglaudos fondo (ISPA) projektų baigiamieji auditai. Jų metu nustatyta, kad:

- perkančiosios organizacijos Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimus taiko netinkamai – nesilaiko lygiateisiškumo, nediskriminavimo, skaidrumo, konfidencialumo principų; pirkimo konkurso organizavimo ir vykdymo procedūrų, informacijos teikimo taisyklių ir pan.;
- paramos gavėjai įsigijo prekių ir paslaugų, kurios yra nefinansuojamos iš Europos Sąjungos sanglaudos fondo lėšų. Kontrolę atliekančios institucijos patikrų metu nenustatė šių trūkumų;
- baigiamieji projekto dokumentai yra rengiami ir teikiami valstybiniais auditoriams pavėluotai ir netinkamos kokybės. Vadovaujančioji institucija neužtikrina, kad valdymo ir kontrolės sistemos institucijos tinkamai atliktų savo funkcijas;
- nėra reglamentuota nacionalinė finansinių korekcijų taikymo tvarka. Finansų ministerija parengė ir šiuo metu su atsakingais Finansų ministerijos padaliniais derina Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. rugpjūčio 24 d. nutarimo Nr. 1026 „Dėl Europos Sąjungos sanglaudos fondo lėšų administravimo“ pakeitimo projektą.

⁴ Seimo 2003-07-01 nutarimas Nr. IX-1667 (Žin., 2003, Nr. 70-3171; 2007, Nr. 108-4402).

⁵ 2002 m. liepos 29 d. Europos Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1386/2002, nustatantis išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 1164/94 įgyvendinimo taisykles dėl Sanglaudos fondo paramos valdymo ir kontrolės sistemų bei finansinių koregavimų atlikimo tvarkos.

Seimo nutarimu⁶ Valstybės kontrolei pavesta atlikti ir veiksmų programų, įgyvendinančių Lietuvos 2007–2013 m. Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategiją konvergencijos tikslui įgyvendinti, Audito institucijos funkcijas. 2009 m. valstybinio audito rezultatai identifikuoja šiuos probleminius ES struktūrinės paramos administravimo aspektus:

- iki šiol nėra priimtas Vyriausybės 2007 m. spalio 17 d. nutarimo Nr. 1139 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant Lietuvos 2007–2013 m. Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategiją ir veiksmų programas“ pakeitimas, kuris turėtų patikslinti institucijų, atsakingų už Lietuvos 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos panaudojimo strategijos ir veiksmų programų įgyvendinimą, atsakomybę, funkcijas ir teises;
- nacionaliniuose teisės aktuose nėra reglamentuotas finansinių korekcijų taikymo mechanizmas – nėra tiek pavienių, tiek sisteminių pažeidimų įvertinimo ir korekcijų pritaikymo tvarkos;
- nacionalinės išlaidų tinkamumo taisyklės leidžia EK deklaruoti išlaidas, kurios yra paremtos išankstinio apmokėjimo sąskaitomis ir nėra pagrįstos faktiškai pagal paramos sutartį suteiktomis paslaugomis ar pristatytais prekėmis;
- dėl nepakankamo teisinio reguliavimo paramos gavėjų taikoma viešųjų pirkimų praktika turi sisteminių trūkumų, susijusių su užsakovo rezervo įtraukimu į viešojo pirkimo vertę, subrangos masto ribojimu;
- supaprastintų viešųjų pirkimų atveju nacionalinis teisinis reguliavimas turi trūkumų, nes šiuos pirkimus reglamentuoja projekto vykdytojo pasitvirtintos taisyklės, kurių atitiktis Viešųjų pirkimų įstatymui nekontroliuojama;
- vėluoja finansų inžinerijos priemonių įgyvendinimas – jos įgyvendinamos vangiai, nepaisant didelių EK deklaruotų sumų.

Vertinant EK deklaruotas išlaidas buvo nustatyta atvejų, kai nesilaikyta viešųjų pirkimų principų, nacionalinių išlaidų tinkamumo taisyklių ar kitų nacionalinių teisės aktų nuostatų. Vadovaujantis ES teisės aktais, minėtų atvejų sumomis EK teiktos išlaidų ataskaitos turėtų būti patikslintos.

---

⁶ Seimo 2003-07-01 nutarimas Nr. IX-1667 (Žin., 2003, Nr. 70-3171; 2007, Nr. 108-4402; 2008, Nr. 126-4795).

Didesnis dėmesys veiksmingai konkurencijai ir rinkos efektyvumui padėtų spręsti valstybei ir gyventojams aktualias problemas

Konkurencijos laisvės apsauga

Valstybinio audito metu nustatyta, kad šalyje nepaskirta institucija, kuri formuotų konkurencijos politiką, dar tik rengiamos konkurencijos politikos gairės, nepakankama už konkurencijos politikos įgyvendinimą atsakingos Konkurencijos tarybos veiklos priežiūra. Tai rodo, kad trūksta strateginio požiūrio į konkurencijos politikos sritį.

Vis dar neskiriama pakankamai dėmesio palankesnei konkurencijos aplinkai kurti, nesukurta tinkama prevencijos sistema, kuri padėtų teisės aktais užtikrinti konkurencijos laisvę. Nedidelės ir Konkurencijos tarybos galimybės įrodyti slaptus ir neteisėtus įmonių susitarimus. Ūkio subjektams už konkurencijos pažeidimus skiriamos santykinai švelnios baudos, neįvertinant rinkai ir vartotojams padarytos žalos, todėl jos neturi pakankamo atgrasomojo poveikio. Tai rodo ir pakartotinai toms pačioms įmonėms už konkurencijos pažeidimus skiriamos baudos. Mažos baudos gali sukurti priešingą poveikį siekiamam tikslui – įmonės gali būti suinteresuotos daryti antikonkurencinius veiksmus, jei pažeidimo nauda bus gerokai didesnė už tikėtiną baudą.

Valstybės institucijoms, savivaldybėms ir kitiems viešojo administravimo subjektams nenumatyta jokia atsakomybė už Konkurencijos įstatymo pažeidimus, todėl Konkurencijos taryba neturi realių atgrasomojo poveikio priemonių.

Valstybinio audito rezultatai parodė, kad Konkurencijos tarybos veikla organizuojama per mažai dėmesio skiriant reikšmingiausioms konkurencijos problemoms, vykdoma koncentracijos kontrolė ir atliekami Konkurencijos įstatymo pažeidimų tyrimai ne visada buvo efektyvūs ir rezultatyvūs.

Smulkiojo ir vidutinio verslo plėtra

Ūkio ministerijos vykdomos Ekonomikos skatinimo plano priemonės, skirtos smulkiajam ir vidutiniam verslui, iš esmės buvo svarbios ir reikalingos, tačiau esant ekonominei krizei jos yra nepakankamai veiksmingos dėl per ilgai trunkančio jų įgyvendinimo ir palyginti nedidelių verslą pasiekusių kreditų sumų. Ekonominio skatinimo plano įtaka darbo vietų išsaugojimui buvo labai maža, nes priemonės nesustabdė didėjančio įmonių bankrotų skaičiaus, spartaus nedarbo augimo Lietuvoje. Verslo aplinka keičiasi lėčiau, nei norėtų verslo subjektai.

Ūkio ministro įsakymais iš Ekonomikos skatinimo plane numatytų verslo galimybėms išplėsti 2,1 mlrd. Lt 2009 m. paskirstyta 1,2 mlrd. Lt, o rinką faktiškai pasiekė tik 155 mln. Lt.

Vis dar trūksta savininkiško požiūrio į valstybės turto ir finansų valdymą

Akcizo mokesčio administravimas

Vyraujant ekonominio sunkmečio sąlygoms ypač svarbu kalbėti apie tinkamą ir laiku atliekamą mokesčių, papildančių nacionalinį biudžetą, surinkimą. Akcizų tarifai 2008 ir 2009 m. buvo padidinti beveik visoms akcizinėms prekėms, tačiau akcizų pajamų planai, sumažėjus akcizais apmokestinamų prekių realizacijai ir veikiant tokiems veiksniams kaip ekonominis nuosmukis ir nelegali prekių apyvarta, nebuvo įvykdyti. Akcizų tarifų didinimo tikslai – papildomų pajamų į valstybės biudžetą surinkimas ir kai kurių prekių vartojimo apribojimas – iš dalies nepasiekti, nes nesuvaldoma nelegali prekių apyvarta. Be to, tam tikrais atvejais nepakankamai įvertinama, kokias neigiamas socialines ir ekonomines pasekmes gali turėti tarifų keitimas.

Už kontrabandą ir neteisėtą disponavimą akcizais apmokestinamomis prekėmis skiriamos baudos dažniausiai nepadengia valstybės biudžetui padaromos žalos ir papildomų išlaidų, kurios patiriamos saugant ir naikinant sulaikytas nelegalias akcizais apmokestinamas prekes. Kovą su nelegalia akcizinių prekių realizacija apsunkina ir tai, kad įstatymuose nėra nustatyta atsakomybė asmenims, perkantiems nelegaliai įvežtas akcizais apmokestinamas prekes. Dalis priemonių, kurios įtrauktos į Kovos su akcizais apmokestinamų prekių kontrabanda ir nelegalia apyvarta stiprinimui planą, yra nekonkrečios, joms nesvarbu galutinis rezultatas, metiniai tokių priemonių planai tvirtinami beveik įpusėjus metams.

Įgyvendinant audito metu pateiktas rekomendacijas Vyriausybės nutarimu pakeistos Vyriausybės teisėkūros taisyklės, kuriose numatoma pareiga teisės aktų projektus, kuriuose nustatoma akcizais apmokestinamų prekių nelegalios apyvartos išaugimo rizika, derinti su atitinkamomis institucijomis.

Mokestinių nepriemokų administravimas

Mokestinės nepriemokos į nacionalinį biudžetą ir socialinio draudimo įmokų įsiskolinimai sunkmečiu išaugo 70 proc., todėl akivaizdu, kad jų išieškojimas tampa aktuali problema. Šalyje nesukurta bendra tokių skolų administravimo sistema, nėra bendros duomenų bazės, „Sodros“ nepriemokų ir mokestinių įsiskolinimų lengvatos suteikiamos pagal skirtingus principus. Visa tai neleidžia efektyviau mažinti įsiskolinimus ir beviltiškas skolas, sukuria papildomų sunkumų pareigingsiems mokesčių ir įmokų mokėtojams.

Mokestinės nepriemokos į nacionalinį biudžetą ir socialinio draudimo įmokų įsiskolinimas išaugo iki 2,7 mlrd. Lt.

Neišsamus lengvatų reglamentavimas didina riziką, kad jos gali būti neskaidriai taikomos, t. y. pagalba gali būti suteikta mokesčių mokėtojams, kurie turi galimybių atsiskaityti su valstybe. Valstybinės mokesčių inspekcijos ir „Sodros“ gautinų pajamų administravimo tvarkos

suvienodinimas galėtų duoti geresnių rezultatų tiek šių institucijų biudžetams, tiek verslui, tiek visai valstybei.

Manome, kad mokestinės nepriemokos ir įmokų įsiskolinimo administravimo bendros duomenų sistemos sukūrimas padėtų sumažinti nepriemokas į valstybės ir „Sodros“ biudžetus, be to, pagerintų ir atpigintų skolų administravimą.

Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos informacinių sistemų kontrolė

Valstybinė mokesčių inspekcija (VMI), prieš pereidama prie apskaitos kaupimo principu, numatė iš esmės pakeisti su mokesčių administravimu susijusių informacinių sistemų architektūrą ir sukurti naują mokesčių apskaitos informacinę sistemą, kuri patikimai turėjo veikti nuo 2009 m. pradžios. VMI nebuvo dokumentais patvirtinusi sprendimų, kaip bus išsaugotos investicijos, kokią mokesčių administravimo veiklos sritį apims senoji informacinė sistema ir kokios funkcijos bus perkeliamos į diegiamą naują sistemą, kada nebereikės skirti lėšų besidubliuojančių modulių palaikymui ir priežiūrai.

Valstybinės mokesčių inspekcijos kaupimo principu pagrįsta mokesčių apskaitos sistema buvo kuriama pažeidžiant teisės aktus ir neracionaliai naudojant turimus išteklius.

Planuojant naująją informacinę sistemą dar nebuvo tiksliai žinoma, kokių ir kiek reikės išteklių, o kompiuterinė įranga įsigyta tada, kai dar nebuvo parinktas sistemos diegimo vykdytojas ir apibrėžta detali techninė architektūra. Dalis naujosios informacinės sistemos kompiuterinės įrangos naudojama ne pagal paskirtį.

VMI informacinės sistemos buvo eksploatuojamos nesilaikant teisės aktų nustatytų valstybės informacinių sistemų ir registrų valdymo ir saugos reikalavimų. Valstybinei mokesčių inspekcijai pateiktos rekomendacijos, padedančios užtikrinti informacinių sistemų bendrąją kontrolę, informacinių technologijų sistemų planingą plėtojimą ir atitiktį teisės aktų reikalavimams dėl valstybės informacinių sistemų ir registrų steigimo, įteisinimo, reorganizavimo ir likvidavimo. VMI ėmėsi veiksmų informacinės sistemos kūrimo trūkumams ir nustatytiems teisės aktų neatitikimams pašalinti.

Aplinkos apsauga – sritis, už kurią kiekvienas esame atsakingas

Daugiabučių namų atnaujinimas (modernizavimas)

Valstybinio audito rezultatai parodė, kad vykdoma daugiabučių atnaujinimo programa leistų sutaupyti daugiau negu pusę jiems šildyti sunaudojamos energijos, tačiau programa neduos apčiuopiamų rezultatų, jei ir toliau bus modernizuojama taip vangiai. Per penkerius metus pavyko modernizuoti tik 1,5 proc. planuotų modernizuoti namų, o norint jų atnaujinti 70 proc., kiek numatyta daugiabučių namų atnaujinimo programoje, kasdien turėtų būti atnaujinta daugiau kaip 10 pastatų. Esant šiandieninei situacijai užsibrėžtas programos tikslas vargu ar gali būti pasiektas.

Šalyje apie 1,64 mln. gyventojų gyvena iki 1993 m. pastatytuose daugiabučiuose, kurių apšildymui sunaudojama 1,5–4 kartus daugiau energijos nei šiuolaikiniams pastatams.

Gyventojus nuo aktyvaus įsitraukimo į programą sulaiko nežinomybė: ar daugiabučių atnaujinimas pasiteisins, gal išaugs šildymo kainos. Iki šiol gyventojams suprantama forma nepateikiama išsami ir patikima informacija, kokią realią naudą gautų konkretaus namo gyventojai dalyvaudami programoje. Daugiabutį atnaujinti apsisprendę gyventojai neturi garantijų, kad projektavimo ir atnaujinimo darbai bus atlikti kokybiškai ir leis sutaupyti tiek šilumos energijos, kiek numatyta projektuose. Abejojama, ar nauja valstybės paramos teikimo programos schema motyvuos daugumą daugiabučių namų gyventojų modernizuoti savo namus.

Medicininį atliekų tvarkymas

Medicininės atliekos – dar viena tema, kuria kalbama mažai, tačiau kylančios problemos yra reikšmingos. Iki šiol negalime būti tikri, kad medicininės atliekos, kuriose gali būti toksinių medžiagų, sunkiųjų metalų ar įvairių mikroorganizmų, nėra šalinamos kartu su buitinėmis atliekomis.

Medicininį atliekų apskaitos duomenys netikslūs. Nežinome, koks yra tikslus susidarančių medicininį atliekų kiekis, o sistema, užtikrinant pavojingų medicininį atliekų pervežimą, iki šiol neveikia. Negalime būti tikri, kad atliekų srautų judėjimas nuo jų susidarymo vietų iki galutinio pašalinimo yra saugus. Šio proceso priežiūra ir kontrolė nėra pakankama. Labai didelė tikimybė, kad šalia buitinių atliekų gali atsirasti gyvybei ir sveikatai pavojingų medicininį atliekų.

Šalyje neišvystyta ir pavojingų atliekų šalinimo infrastruktūra – nėra nė vieno pavojingų atliekų sąvartyno. Veikia tik vienintelė medicininį atliekų deginimo įmonė. Dėl to sveikatos priežiūros įstaigos, perduodančios deginti medicininis atliekas vienintelei įmonei šalyje, patiria didesnes jų tvarkymo išlaidas.

Valstybinių miškų ūkio veikla

Miškai – dar viena sritis, kurioje siekiant efektyvių valstybės ūkio veiklos rezultatų, turėtų būti priimami apgalvoti valdymo sprendimai. Dauguma valstybinius miškus valdančių urėdijų ir jų veiklą koordinuojanti Generalinė miškų urėdija neišnaudoja visų galimybių efektyviau valdyti valstybinius miškus. Jei nuostolingai dirbančių urėdijų skaičius ir toliau augs, jos gali nesugebėti tinkamai atlikti pavestų funkcijų.

Miškų ūkio politikos ir jos įgyvendinimo strategija neatnaujinta nuo paskelbimo 2002 m., todėl neatsižvelgiama į per aštuonerius metus įvykusius esminius Lietuvos ūkio pokyčius. Be to, valstybės institucijoms vis dar galutinai neapsisprendus dėl optimalaus miškų urėdijų skaičiaus, lieka neįgyvendintas strategijos tikslas – pertvarkyti ir optimizuoti valstybinių miškų ūkio valstybinio reguliavimo sistemą.

Vėluojama atlikti valstybinių miško žemės sklypų kadastrinius matavimus, įregistruoti juos valstybės vardu ir perduoti patikėjimo teise valdyti miškų urėdijoms. Kai miško žemė ir miško vertė neapskaitoma finansinėse ataskaitose, valstybė nežino, kiek turi turto ir kokia jo vertė.

Saugus sustabdytos IAE išlaikymas ir priklausomybės nuo vienintelio išorinio energijos išteklių tiekėjo mažinimas – pagrindiniai energetikos vystymo tikslai

Termofikacinės elektrinės pagamintos elektros energijos supirkimo kvotų nustatymas

Energetika, energetiniai išteklių, jų tvarkymas ir naudojimas – tema, kuria labai plačiai diskutuojama tiek nacionaliniu, tiek tarptautiniu lygmeniu.

Daugelyje pasaulio šalių plėtojama ir remiama kombinuota elektros ir šilumos gamyba – kogeneracija, leidžianti efektyviau panaudoti iškastinį kurą ir mažinti oro taršą. Efektyvios kogeneracijos būdu pagamintai elektros energijai šalys gali taikyti finansinės paramos mechanizmus.

Lietuvoje veikiančios 12 termofikacinių ir Lietuvos elektrinė remiamos nustatant joms elektros energijos supirkimo kvotas. Termofikacinės elektrinės remiamos neatsižvelgiant į energijos gamybos efektyvumą, o veikianči termofikacinių elektrinių rėmimo sistema iškreipia rinką.

Termofikacinėms elektrinėms nustatytos remiamos elektros energijos supirkimo kvotos nustatytos be aiškių kriterijų. Nustatant supirkimo apimtį iš termofikacinių elektrinių 2010 m. nebuvo prognozuojama, kiek bus superkama remiamos elektros energijos ateinančiais metais, todėl termofikacinės elektrinės negali numatyti ateities perspektyvų, investicijų poreikio ir prognozuoti pinigų srautų. Pagrįstų abejonių kelia ir Lietuvos elektrinei paskirta remiamos elektros energijos gamybos kvota, nes nėra kriterijų, kuriais vadovaujantis ji nustatyta ir įvertintas kvotos poreikis energetiniam saugumui užtikrinti.

VĮ Ignalinos atominės elektrinės turto valdymas

Ignalinos atominė elektrinė (IAE) 2005–2009 m. valdė daugiau negu 2,2 mlrd. Lt vertės turtą. Vykdam atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo procesą, įmonės administracija privalo siekti, kad didelės vertės turtas, kurio nenumatoma naudoti tolesnėje įmonės veikloje, būtų tvarkomas siekiant gauti ekonominės naudos.

Audituojamu laikotarpiu IAE valdymo organai, priimdami sprendimus dėl ilgalaikio turto, nepanaudojo visų galimybių efektyviau valdyti įmonės turtą. IAE valdė jai nereikalingą arba netinkamą naudoti nebaigtos statybos 4 mln. Lt turtą, kuris įmonei nedavė ir ateityje neduos jokios ekonominės naudos. Įmonė įsigijo įvairios medicininės įrangos už daugiau negu 6 mln. Lt, nors tokios įrangos pirkimo poreikis nebuvo pagrįstas.

IAE, įsigydama ilgalaikį turtą, ne visada prekes ir paslaugas pirkė pagrįstai ir ekonomiškai naudingiausiomis kainomis. Vienas iš Ignalinos atominės elektrinės veiklos finansavimo šaltinių yra Eksploatavimo nutraukimo fondas, kurį elektrinė turi papildyti lėšomis, gautomis už IAE parduotą turtą. Per 2005–2009 m. buvo realizuota turto už beveik 26 mln. Lt, bet į fondo sąskaitą nepervesta nė lito. Tokia situacija susiklostė dėl to, kad Energetikos ministerija, Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija ir IAE neturi bendros nuomonės dėl IAE eksploatavimo nutraukimo proceso pradžios.

Vidaus reikalų sistemoje turtas galėtų būti valdomas taupiau ir racionaliau

Vidaus reikalų ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų turto valdymas

Vidaus reikalų ministerijos ir jai skiriamais asignavimais išlaikomų pavaldžių įstaigų 390 mln. Lt vertės ilgalaikis turtas valdomas nepakankamai efektyviai. Daugiau negu prieš 10 metų prie ministerijos įsteigtos net dvi įstaigos, kurioms pavesta valdyti turtą ir juo aprūpinti ministeriją ir jai pavaldžias įstaigas, finansuojamas iš ministerijai skirtų asignavimų, tačiau iki šiol turtą valdo visos trylika ministerijos įstaigų. Ministerija galėtų sutaupyti, jei visi ilgalaikio turto valdymo klausimai būtų patikėti vienai jos įstaigai: sumažėtų darbuotojų, kurie vykdo turto valdymo funkcijas, poreikis, būtų sudarytos sąlygos sistemiškai spręsti kylančias turto valdymo problemas ir mažinti turto valdymo sąnaudas.

Dėl turto valdymo trūkumų neįvertintas transporto ir nekilnojamojo turto poreikis, todėl valdoma daugiau negyvenamųjų patalpų ir transporto priemonių, negu reikia pavestoms funkcijoms atlikti. Apibendrintos informacijos, kiek kainuoja išlaikyti ministerijos ir pavaldžių įstaigų naudojamas patalpas, neturi nei ministerija, nei jai pavaldžios įstaigos. Neturint šių duomenų priimti ekonomiškai racionalius sprendimus dėl turimo turto valdymo beveik neįmanoma.

Transporto valdymo organizavimą buvo siūloma keisti 2005-aisiais, tačiau tai iki šiol nepadaryta. Todėl neužtikrinama efektyvi transporto panaudojimo kontrolė ir finansinėse ataskaitose neteisingai parodomas transporto išlaidos. Ministerijos Autoūkis teikia ir komercines keleivių bei krovinių gabenimo, remonto, transporto priemonių plovimo ir panašias paslaugas, kurių turėtų būti atsisakyta kaip nebūdingų viešajam sektoriui.

Valstybės politikos dokumentų išrašymo srityje vertinimas

Pasams ir kitiems kelionės dokumentams su biometriniais duomenimis išrašyti reikalinga įranga 2006–2007 m. buvo įsigyta neefektyviai naudojant valstybės biudžeto lėšas – daugiau negu pusė įsigytos įrangos naudota tik kiek daugiau nei metus, o vėliau beveik 4,11 mln. Lt vertės įranga nenaudota.

Netaupiai panaudotos valstybės biudžeto lėšos, skirtos asmens tapatybės kortelėms ir valstybės tarnautojų pažymėjimams išrašyti. Asmens dokumentų išrašymo centras prie Vidaus reikalų ministerijos, 2008 m. vykdydamas didelės vertės (107,57 mln. Lt) pirkimus, nesudarė konkurencinių sąlygų ir neišnaudojo visų galimybių įsigyti valstybės tarnautojo pažymėjimų ir asmens tapatybės kortelių blankų ir jiems išrašyti reikalingos įrangos ekonomiškiausia kaina. Netinkamai kontroliuotas tiekėjo sutartinių įsipareigojimų vykdymas, todėl neužtikrinta visos gautos įrangos kokybė ir veiksminga garantinė priežiūra. Nupirktos įrangos garantinis laikotarpis baigsis 2011 metais. Vėliau jos remontas pareikalautų papildomų valstybės biudžeto lėšų, todėl Vidaus reikalų ministerijai pasiūlėme sudaryti komisiją ir pavesti jai įvertinti nupirkto ir šiuo metu naudojamos biometrinių duomenų registravimo įrangos kokybę ir įrangos atitiktį pirkimo dokumentuose nurodytiems techniniams reikalavimams bei imtis priemonių nustatytiems trūkumams šalinti.

Valstybės tarnautojų pažymėjimų naudojimas elektroninėje erdvėje

2010 m. įvertinome, kaip panaudojami valstybės tarnautojų pažymėjimai, suteikiantys valstybės tarnautojui galimybę pasirašyti elektroninius dokumentus saugiu elektroniniu parašu ir identifikuoti tarnautoją jam jungiantis prie sistemų ir registru.

Nustatėme, kad lėšos, skirtos elektroninio parašo infrastruktūrai valstybės institucijose sukurti ir tobulinti, panaudotos neefektyviai: valstybės institucijos neįpareigos keistis elektroniniais dokumentais, todėl valstybės tarnautojai neturi poreikio ir galimybės naudoti pažymėjimų su kvalifikuotu elektroniniu parašu tarnybinėms funkcijoms atlikti.

Nėra bendrų valstybės biudžeto lėšų naudojimo principų perkant teisinės, tyrimų ir konsultavimo paslaugas

Valstybės institucijų perkamos tyrimų, konsultavimo ir teisinės paslaugos

Per beveik trejus metus vien tik ministerijos pirkdamos tyrimus, konsultavimo ir teisinės paslaugas išleido beveik 70 mln. Lt. Dalis jų išleista be būtino reikalo ir galėjo būti sutaupyta, nes institucijos neretai pirkė ir tokias paslaugas, kurias pagal pareigybių aprašymus privalo atlikti jų darbuotojai.

Visose ministerijose dirba darbuotojai, kuriems pagal pareigybių aprašymus pavesta atlikti teisinės funkcijas, tačiau teisinių paslaugų nepirko tik trys ministerijos. Dėl teisinio reglamentavimo trūkumų valstybės institucijos neskatinamos efektyviai dalyvauti teisėkūros procese, sudaromos sąlygos už valstybės biudžeto lėšas pirkti teisės aktų projektų rengimo paslaugas. Rengiant teisės aktų projektus taip pat nepakankamai naudojamas mokslininkų potencialas, o ekspertų ir specialistų paslaugos perkamos iš advokatų kontorų. Rengiant teisės aktus trūksta viešumo, nes valstybės institucijos ne visada pateikia teisės aktus priimantiems asmenims ir visuomenei informaciją, iš kokių asmenų pagal sutartis pirkė teisės aktų projektų rengimo paslaugas. Dėl šių priežasčių didėja neteisėtos įtakos teisėkūros procesui rizika.

Nepakankamai rezultatyviai ir taupiai naudojamos valstybės biudžeto lėšos tyrimų paslaugoms pirkti. Nustatyta, kad mokslinių tyrimų pirkimas ir nupirktų tyrimų panaudojimas valstybės mastu nekoordinuojamas, todėl neišnaudojamos visos galimybės pasinaudoti jau nupirktų tyrimų rezultatais. Be to, valstybės institucijos neįpareigos pagrįsti tyrimų pirkimo tikslingumo ir vertinti panaudotų lėšų rezultatyvumą. Ne mažiau svarbu nustatyti tyrimų pripažinimo moksliniais ir mokslinių tyrimų pirkimo kontrolės priemones, nes valstybės institucijos pačios, be ekspertų įvertinimo ir ne visada pagrįstai perkamus tyrimus priskiria moksliniams ir juos perka netaikydamos Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimų. Tai reiškia, kad pretenduojantys atlikti tokius tyrimus nesivaržo tarpusavyje dėl kainos.

Valstybės institucijos, organizuodamos tyrimų, konsultavimo ir teisinių paslaugų pirkimą, ne visada laikėsi viešumo, skaidrumo ir taupaus valstybės biudžeto lėšų naudojimo principų, nes, nepagrįstai motyvuodamos pirkimo būtinumą skubos tvarka ir ribodamos galimų paslaugų teikėjų skaičių, ne visada užtikrino veiksmingą konkurenciją.

Švietimo ir mokslo srityje trūksta finansinės drausmės

Švietimo ir mokslo ministerija ne pirmi metai planuoja lėšas netinkamuose išlaidų straipsniuose ir ne visada jas naudoja pagal paskirtį. Nustatyti atvejai, kai neužtikrinamas tinkamas atsiskaitymas už pavedimų lėšas. Kai kurios aukštosios mokyklos ir mokslinių tyrimų institutai, savivaldybių administracijos, religinėms bendruomenėms ir bendrijoms priklausančios mokyklos apie biudžeto lėšų panaudojimą ministerijai ir jai pavaldiems Lietuvos jaunimo turizmo ir Švietimo aprūpinimo centrams teikė neišsamius arba netinkamus apskaitos dokumentus arba iš viso jų nepateikė. Ministerija iš biudžeto lėšų gavėjų nepareikalavo patirtas išlaidas pagrįsti apskaitos dokumentais, to neatliko ir minėtos ministerijai pavaldžios dvi įstaigos, todėl auditoriai negalėjo patvirtinti, kad 5,5 mln. Lt išlaidų buvo panaudotos pagal paskirtį.

Švietimo ir mokslo ministerijai pavaldžiose įstaigose trūksta finansinės drausmės. Jos netinkamai tvarko išlaidų, turto ir pajamų apskaitą. Ne visos gautos pajamos pervedamos į valstybės biudžetą, ne visos pavaldžios įstaigos teisingai moka darbuotojams priedus, priemokas ar vienkartinės išmokas.

Ministerijai pavaldžių įstaigų ilgalaikio turto sąskaitose netinkamai apskaityta ar iš viso neapskaityta ir Nekilnojamojo turto registre neužregistruota dalis statinių, apskaitos registruose apie juos pateikti duomenys neatitinka Registrų centro duomenų. Kai kurios įstaigos gautas pajamas už suteiktas paslaugas klaidingai priskyrė pavedimų lėšoms arba panaudojo atsiskaitymams su įvairiais tiekėjais ir darbuotojais, todėl į valstybės biudžetą nepervedė 627 tūkst. Lt pajamų.

Dveji metai iš eilės Vilniaus Gedimino technikos universitete nustatyta stambių buhalterinės apskaitos klaidų ir reikšmingų teisės aktų pažeidimų. Teisės aktai buvo pažeidžiami naudojant darbo užmokesčiui skirtas lėšas ir sudarant autorines sutartis.

Chemijos institutas nereagavo į ankstesniais metais pateiktas valstybinio audito išvadas. Dėl gausybės pasikartojančių apskaitos klaidų ir teisės aktų pažeidimų neigiamai įvertintas ir apskaitos patikimumas, ir teisės aktų laikymasis.

Klaipėdos universitete antrus metus iš eilės nustatomi reikšmingi teisės aktų pažeidimai tvarkant įstaigos finansus ir valdant patikėtą valstybės turtą. Universitetas tinkamai neprižiūri, kaip naudojamas jo valdomas valstybės turtas. Viešųjų pirkimų įstatymą universitetas pažeidė ir rekonstruodamas patikėjimo teise valdomas patalpas.

Lietuvos mokslo ir studijų institucijų, organizacijų informacijos sistemų integravimo ir pertvarkymo vertinimas

Daugiau kaip prieš dešimt metų pradėta kurti Lietuvos mokslo ir studijų informacijos sistema iki šiol nebaigta ir neveikia tinkamai, o jos kūrimui 51 mln. Lt panaudotas nerezultatyviai ir neefektyviai. Informacinė sistema turėjo standartizuoti ir sujungti visų šalies mokslo ir studijų institucijų bei organizacijų ir jų veiklą koordinuojančių institucijų informacijos sistemas, tačiau audito metu nustatyta, kad sistemos programinės įrangos kai kuriomis dalimis naudojosi mažiau negu 4 proc. numatytų vartotojų. Informacinių sistemų integravimą ir pertvarkymą vykdęs Kauno technologijos universitetas neužtikrino, kad sistemą diegusi įmonė laiku ir įvykdytų visus planuotos apimties sutartyse numatytus įsipareigojimus.

Nebuvo užtikrinta informacinės sistemos informacijos saugos procesų kontrolė ir veiklos tęstinumas, nepasirengta šalinti nenumatytų situacijų padarinius. Atsitikus nenumatytam įvykiui, dalis duomenų gali tapti nepasiekiami, gali sutrikti mokslo ir studijų institucijų veikla. Sistema būtų diegiama efektyviau ir rezultatyviau, jeigu būtų sudaryta galutinė sąmata ir atlikta šios sistemos plėtojimo naudos ir išlaidų analizė, patvirtintas priemonių planas, paskirti atsakingi asmenys ir nustatytos kontrolės procedūros.

Profesinio mokymo kokybės užtikrinimas

Kalbėdami apie aukštojo mokslo naujoves, turėtume kalbėti ir apie profesinio mokymo kokybę. Ji pastaruoju metu nėra pakankama. Ilgą laiką šiai sričiai valstybė neskyrė reikiamo dėmesio ir finansavimo, todėl šiuo metu daugumos profesinių mokyklų turimos praktinio mokymo priemonės yra moraliai pasenusios, trūksta aukštos kvalifikacijos mokytojų, o mokymo kokybė neatitinka rinkos poreikių.

Lietuvoje iš viso veikia 95 profesinės mokyklos.

Profesinių mokyklų pasiskirstymas Lietuvoje netolygus – jos susitelkusios didžiuosiuose miestuose, be to, absoliuti jų dauguma yra smulkios, jose mokosi mažai studentų. Profesinėse mokyklose trūksta šalies ūkyje naudojamų technologijų lygį atitinkančios mokymo įrangos, mokykloms sudėtinga pasiekti aukštą mokymo kokybę, didinti profesinio mokymo populiarumą.

Nepaisant esamų ir ilgai nespręstų problemų, šiuo metu jau priimti reikiami sprendimai, leisiantys kelti profesinio mokymo lygį ir gerinti kokybę. Džiugina, kad Švietimo ir mokslo ministerija bei profesinės mokyklos parengė priemones, kurios turėtų kelti profesinio mokymo kokybę. Imtasi profesinio mokymo sistemos pertvarkos: keletas profesinių mokyklų jau sujungta, pasirengta kitų profesinių mokyklų sujungimui ir pertvarkai, jungiamos profesinio mokymo ir darbo rinkos mokymo centrų sistemos, todėl darbo biržoje registruoti bedarbiai greičiau pateks į profesines mokyklas, be to, bus išvengta veiklos dubliavimo.

Kultūros įstaigos turi išmokti skaičiuoti pinigus

Atliekant finansinius (teisėtumo) auditus daugiausia pažeidimų kultūros srityje nustatyta Kultūros ministerijai pavaldžiuose Valstybiniame jaunimo teatre ir Valstybiniame simfoniniame orkestre bei įgyvendinant ministerijos finansuojamus tęstinius kultūros projektus. Lietuvos nacionalinis operos ir baleto teatras netinkamai tvarkė spektaklių sukūrimo išlaidų apskaitą. Darbuotojams priedai skirti nenurodant skyrimo pagrindo. Lietuvos nacionaliniame dramos teatre autorinių atlyginimų mokėjimo ir jų skaičiavimo praktika yra neskaidri ir ydinga.

Kultūros politikos kūrimas iki šiol neatskirtas nuo politikos vykdymo, todėl neefektyviai koordinuojama kultūros įstaigų veikla, stokojama kontrolės, atskaitomybės ir viešumo, o tai trukdo sklandžiai ir kryptingai siekti kultūros politikos tikslų, sudaro sąlygas neracionaliai ir neteisėtai naudoti lėšas. Ne kartą buvo nurodytos kultūros projektus finansuojančių ir įgyvendinančių įstaigų klaidos ir pažeidimai, tačiau daugelis problemų liko neišspręstos.

Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų atstatymas

Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų atstatymo veiklos auditas, palyginti su kitais 2010 m. atliktais veiklos auditais, sulaukė kone didžiausio atgarsio visuomenėje ir žiniasklaidoje. Audito metu nustatyta, kad projekto darbų kaina išaugo nuo 114 mln. Lt iki daugiau negu 367 mln. Lt.

Priežasčių tam buvo daug ir įvairių: rangos sutartyje nenustatyta galutinė statinio kaina, laiku neparengtas viso rūmų komplekso projektas, statybos ir projektavimo darbai vykdyti vienu metu, naujos statybos darbams nepagrįstai taikyti restauravimo darbų įkainiai, nenumatytos reikiamos rangovo kontrolės priemonės. Valdovų rūmams atstatyti skirta keliskart daugiau lėšų negu planuota, tačiau rūmai dar neatstatyti, nes Kultūros ministerija tinkamai nekontroliavo, kad faktinės atstatymo išlaidos atitiktų numatytas biudžete, nevertino statybų pažangos, nereikalavo pagrįsti statybos biudžeto viršijimo.

Jei Kultūros ministerija, Vilniaus pilių direkcija ir kitos institucijos, dalyvavusios atstatant Valdovų rūmus 2000–2010 m., būtų tinkamai atlikusios visas joms pavestas funkcijas, rūmų atstatymo kaina nebūtų tiek daug išaugusi.

Bendradarbiaujant su Viešųjų pirkimų tarnyba nustatyta, kad Valdovų rūmų atstatymo darbai buvo perkami neskaidriai ir pažeidžiant esmines Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatas. Nustačius Viešųjų pirkimų įstatymo pažeidimus ir galimą turto iššvaistymą atstatant Valdovų rūmus, surinkta medžiaga buvo perduota Generalinei prokuratūrai. Bendras visų institucijų darbas turėtų paskatinti spręsti problemas, susijusias ne tik su kultūros objektų atstatymu, bet ir turimų kultūros paveldo objektų išsaugojimu.

Kultūros paveldo išsaugojimas

Kultūros paveldo išsaugojimu Lietuvoje rūpinasi ne viena institucija, tačiau esminių teigiamų pokyčių saugant nekilnojamąsias kultūros vertybes nematyti. Dauguma problemų kyla, dėl to, kad Kultūros ministerija nėra tiksliai ir aiškiai apibrėžusi, kokius objektus, kodėl ir kaip valstybė turi saugoti, kokiais kriterijais remiantis juos skelbti valstybės saugomais. Taigi sunku tikėtis, kad Lietuvos nekilnojamasis kultūros paveldas bus tinkamai saugomas, o šiam tikslui skiriamos lėšos – racionaliai naudojamos.

J Kultūros vertybių registrą įtraukta per 16 000 nekilnojamųjų kultūros vertybių.

Lietuva finansiškai nepajėgi išsaugoti visų saugomais paskelbtų kultūros objektų. Išlaikius panašius finansavimo ir tvarkymo tempus, visus saugomus objektus valstybė sutvarkytų per 80 m., o per šį laiką dalis paveldo sunyktų, todėl būtina nustatyti kriterijus ir visas kultūros vertybes suskirstyti pagal jų svarbą, finansavimą skiriant reikšmingiausiems paveldo objektams išsaugoti.

Bibliotekų renovavimas ir modernizavimas

Kiek mūsų šaliai reikia viešųjų bibliotekų? Kas turi būti jų fonduose? Kokias paslaugas ateityje teiks bibliotekininkai? Į šiuos klausimus turėtų atsakyti bibliotekų plėtros strategija, kuri dar nėra parengta, todėl bibliotekų renovavimui ir modernizavimui skiriamos lėšos gali neduoti laukiamos naudos.

Pagal Bibliotekų renovacijos ir modernizavimo 2003–2013 m. programą iki šiol renovacijai skirta 175 mln. Lt.

Už renovacijai skirtas lėšas atlikta vos trečdalis numatytų darbų. Patalpos renovuojamos be aiškių kriterijų, nežinant koks turi būti bibliotekų plotas ir kokie reikalavimai keliami patalpoms. Dalis programoje numatytų renovuoti bibliotekų negavo žadėto valstybės finansavimo, o kai kurios jį gavo, nors renovacijos programoje nebuvo numatyta. Esant tokiai situacijai neturėtų būti finansuojami nauji renovacijos darbai kol nebus patvirtinta bibliotekų plėtros ilgalaikė programa, apibrėžta modernios bibliotekos samprata, tikslai, kokybiniai reikalavimai bibliotekų pastatams, valdymui, paslaugoms ir programoms.

Vienam gyventojui per metus planuota skiriama 3 Lt knygoms įsigyti, t. y. 250–300 knygų 1000 gyventojų. Šiuo metu vienam gyventojui skiriama tik 0,69 Lt. Be to, fondai menkai papildomi naujomis skaitmeninėmis medijomis. Manome, jog dėl šių priežasčių artimiausiais metais gali reikšmingai sumažėti bibliotekų lankytojų skaičius ir fondų naudojimas.

Sveikatos apsaugos ministerijoje turto valdymo problemos

2010 m. atliktas finansinis (teisėtumo) auditas Sveikatos apsaugos ministerijoje atskleidė daug valstybės turto valdymo problemų. Ministerija netinkamai prižiūrėjo didelės vertės valstybės turtą, nesilaikydama teisės aktų reikalavimų skirstė lėšas viešosioms įstaigoms ir visuomeninėms organizacijoms. Nustatyti turto pardavimo ir nurašymo pažeidimai rodo, kad ministerija nepajėgi užtikrinti viešosioms sveikatos priežiūros įstaigoms pagal panaudos sutartis perduoto turto tinkamo valdymo ir naudojimo.

Nustatyti atvejai kai ministerija netinkamai naudojo valstybės biudžeto lėšas. Neatlikusi viešųjų pirkimų procedūrų ministerija pagal sutartis įvairioms asociacijoms, viešosioms įstaigoms ir uždarajai akcinei bendrovei paskirstė 364 tūkst. Lt paslaugoms įsigyti, projektams, konferencijoms ir renginiams finansuoti. Dar beveik 52 tūkst. Lt, nesilaikant Sveikatos sistemos įstatymo, ministro įsakymu buvo skirta sveikatinimo veikloje dalyvaujančioms viešosioms įstaigoms bei labdaros ir paramos fondui.

Valstybiniai auditoriai atsisakė pareikšti nuomonę apie Nacionalinės sveikatos tarybos 2009 m. finansines ir kitas ataskaitas ir negalėjo patvirtinti, kad taryba turtą valdė ir naudojo teisėtai.

Stacionarių sveikatos priežiūros paslaugų organizavimas

Su dideliais sunkumais susiduriama siekiant pertvarkyti turimą ligonių tinklą. Pertvarkant ligoninių darbą daugelis planuotų rezultatų nebuvo pasiekti. Gautos lėšos padėjo gydymo įstaigoms apsirūpinti didelės vertės medicinine įranga ir taikyti pažangesnes diagnostikos ir gydymo technologijas, tačiau finansuojant sveikatos priežiūros įstaigų investicinius projektus neužtikrinamas projektų tęstinumas.

Per praėjusius ketverius metus sveikatos priežiūros įstaigų ir paslaugų pertvarkai vien iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo buvo skirta beveik 204 mln. Lt

Sveikatos priežiūros paslaugos buvo netinkamai planuojamos, neįvertinta, kokių paslaugų ir kokios apimtys jų reikės šalies gyventojams, kurios gydymo įstaigos ir koku mastu tas paslaugas teiks, kad ištekliai būtų naudojami taupiausiai ir efektyviausiai. Tam būtinos stacionarių gydymo įstaigų išdėstymo ir paslaugų planavimo priemonės bei gydymo įstaigų veiklos vertinimo metodika su kiekybiniais ir kokybiniais įstaigų veiklos vertinimo rodikliais.

Savivaldybėse pažeidimų nemažėja

Penkiolikoje šalies savivaldybių⁷ įvertinome, kaip buvo panaudota 1,4 mlrd. Lt specialiųjų tikslinių dotacijų ir valdomas 1,2 mlrd. Lt vertės valstybės turtas. Įvertinus auditų metu nustatytus pažeidimus priimta 10 sprendimų, kuriais savivaldybės įpareigosios į valstybės biudžetą grąžinti ne pagal paskirtį panaudotas lėšas, ištaisyti kitus pažeidimus, nubausti juos padariusius asmenis. Reikšmingų pastabų neturėjome tik Kupiškio rajono savivaldybei. Tuo tarpu Vilniaus miesto savivaldybei neigiama nuomonė pareikšta antrus metus iš eilės. Savivaldybių buhalterinės apskaitos tvarkymo ir ir valstybės biudžeto lėšų naudojimo pažeidimų mastas dar kartą rodo, kad savivaldybių, jų struktūrinių padalinių ir įstaigų vadovai nepakankamai kontroliuoja, kaip ir kam naudojamos valstybės lėšos ir turtas.

Trylika iš penkiolikos audituotų savivaldybių valstybės lėšas ir patikėjimo teise valdomą turtą naudojo netinkamai: ne pagal paskirtį ir pažeidžiant teisės aktų reikalavimus panaudota beveik 6 mln. Lt mokinio krepšelio lėšų ir daugiau nei 3,5 mln. Lt specialiųjų tikslinių dotacijų, skirtų valstybinėms funkcijoms atlikti, kitoms programoms ir projektams finansuoti. Daugiausiai ne pagal paskirtį mokinio krepšelio lėšų panaudojo Vilniaus ir Šiaulių miestų bei Vilniaus rajono savivaldybės. Savivaldybės netinkamai panaudotas mokinio krepšelio lėšas įpareigosios grąžinti į valstybės biudžetą.

Reikšmingų pažeidimų nustatyta ir savivaldybėms įgyvendinant valstybės investicinius projektus. Šiems projektams skirtos valstybės biudžeto lėšos buvo naudojamos ne pagal paskirtį, pažeidžiant Viešųjų pirkimų įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimus. Dažniausiai savivaldybės viešųjų pirkimų įstatymą pažeidžia neskaičiuodamos perkamų prekių ir paslaugų vertės, viršydamos nustatytą kainą, pasirinkdamos netinkamus pirkimo būdus, keisdamos pirkimo sąlygas.

Įgyvendindamos investicinius projektus savivaldybės tinkamai neparengia statybos darbų viešųjų pirkimų dokumentų, todėl valstybės lėšos naudojamos neekonomiškai.

Lietuvoje sumažėjus statybų darbų kainoms, savivaldybės nesiekė peržiūrėti pasirašytų sutarčių ir sumažinti darbų įkainius, nors Vyriausybė tai buvo rekomendavusi. Perskaičiavus darbų kainas matyti jog audituotos savivaldybės galėjo sutaupyti apie 300 tūkst. Lt valstybės lėšų.

Jau treči metai iš eilės akcentuojame, kad savivaldybės kasmet prašo daugiau specialiųjų tikslinių dotacijų lėšų, negu jų reikia tiesioginei paskirčiai, o jų nepanaudojusios – perskirsto ir naudoja savo reikmėms. Manome, jog turėtų būti panaikinta galimybė perskirstyti tikslinės paskirties lėšas, įpareigojant savivaldybes visas pagal tiesioginę paskirtį nepanaudotas tikslines dotacijas grąžinti į valstybės biudžetą. Tai buvo rekomendavęs ir Seimo Audito komitetas.

⁷ Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Alytaus miestų, Viliaus, Kauno, Klaipėdos, Panevėžio, Alytaus, Jonavos, Šakių, Kupiškio ir Pakruojo rajonų ir Marijampolės savivaldybės.

Audituotoms penkiolikai savivaldybių pateiktos 136 rekomendacijos. Iki metų pabaigos buvo įgyvendinta 88 proc. rekomendacijų. Visos audito metu pateiktos rekomendacijos įgyvendintos Alytaus miesto, Kupiškio, Šakių ir Jonavos rajonų savivaldybėse.

Savivaldybių administracinė priežiūra

Vyriausybės atstovai – viena valstybės grandžių, turinčių prižiūrėti, kad savivaldybės laikytųsi įstatymų ir vykdytų Vyriausybės nutarimus. Ši grandis veikia ne taip, kaip tikimasi. Vyriausybės atstovai ne visada efektyviai vykdo jiems pavestas funkcijas, ne visada nustato, kad savivaldybių teisės aktų projektai prieštarauja įstatymams. Vyriausybės atstovai turėtų daugiau dėmesio skirti savivaldybių teisės aktų projektų turiniui, neapsiribodami formaliu įvertinimu, ar savivaldybė turi įgaliojimus priimti vieną ar kitą teisės aktą.

Vyriausybės atstovams sunkiai pavyksta efektyviai ir kokybiškai patikrinti visus savivaldybių pateikiamus teisės aktų projektus. Nustatyta atvejų, kai Vyriausybės atstovų patikrinti savivaldybių teisės aktai, kuriems jie neturėjo pastabų, prieštaravo nacionaliniams teisės aktams, tačiau tai paaiškėjo tik po kelerių metų nuo jų įsigaliojimo.

Dėl nepakankamo teisinio reglamentavimo skiriasi Vyriausybės atstovų veiklos apimtys ir praktika. Pavyzdžiui, kai kurie Vyriausybės atstovai net trečdalį darbo laiko sugaišta tikrindami savivaldybės tarybos kolegijos sprendimus ir administracijos direktoriaus įsakymus personalo klausimais. Auditoriai Vyriausybės atstovams siūlo daugiau dėmesio skirti savivaldybių priimamų teisės aktų projektų turinio analizei.

Žemės ūkyje išlieka nemažai valdymo ir finansų apskaitos pažeidimų

Žemės ūkio ministerijoje nustatyta nemažai pažeidimų. Dviejų administracinių pastatų rekonstrukcijos darbams 2006–2009 m. Valstybės investicijų projekte buvo numatyta skirti apie 22 mln. Lt, o išleista per 27 mln. Lt. Projektui numatytos lėšos buvo viršytos, tačiau rekonstruotas tik vienas pastatas. Daugiau kaip pusę darbų ministerija pirkė neskelbiamų derybų būdu iš darbus jau vykdžiusio rangovo. Rekonstrukcijos darbai vykdyti pagal netinkamai parengtą projektą, dėl kurio keitimų prireikė papildomų biudžeto lėšų, buvo nesilaikoma Viešųjų pirkimų įstatymo. Žemės ūkio ministerijoje ir jai pavaldžiose įstaigose nustatyta buhalterinės apskaitos klaidų ir Viešųjų pirkimų įstatymo pažeidimų:

- Ministerija, nesilaikydama teisės aktų reikalavimų, apskaitos duomenų tinklo kūrimo ir įgyvendinimo darbams vykdyti VŠĮ Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybai pervedė 1,4 mln. Lt, nors šiuos darbus turėjo pirkti Viešųjų pirkimų įstatyme numatyta tvarka.
- Ministerija automobilių remonto paslaugas pirkė netaikydama nė vieno ministerijos Viešųjų supaprastintų pirkimų taisyklėse numatyto pirkimo būdo ir už jas sumokėjo 93 tūkst. Lt jau pasibaigus sutarties galiojimo terminui.

Nustatyti ir netinkamo turto naudojimo atvejai. Kauno ir Vilniaus augalų veislių tyrimo stotys patikėjimo teise valdomas gyvenamąsias ir negyvenamąsias patalpas išnuomojo nesivadovaudamos valstybės turto nuomą reglamentuojančiais teisės aktais. Kauno augalų veislių tyrimo stotis ne viešo konkurso būdu gyvenamąsias patalpas išnuomojo įstaigoje nedirbantiems asmenims. Vilniaus augalų veislių tyrimo stotis, neturėdama tokios teisės, išnuomojo Nekilnojamojo turto registre neįregistruotą asfaltuotą aikštelę vairavimo mokymo paslaugas teikiančiai privačiai bendrovei.

Epizootinio saugumo užtikrinimas

2010 m., bendradarbiaudami su Lenkijos ir Slovakijos aukščiausiosiomis audito institucijomis atlikome tarptautinį auditą, kurio metu vertinta, ar panaikinus sienų su ES valstybėmis kontrolę trijų naujųjų Šengeno erdvės narių sukurta veterinarinės kontrolės sistema atitinka ES keliamus reikalavimus, ar pasirengta greitai reaguoti į gyvūnų platinamų ligų protrūkius.

Audito rezultatai parodė, kad Lietuvos atsakingos institucijos sugebėjo sukurti sklandžiai ir tinkamai veikiančią epizootinio saugumo užtikrinimo sistemą, atitinkančią ES ir Lietuvos teisės aktų reikalavimus. Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba numatė ir parengė reikiamas priemones, kurios leidžia užtikrinti gyvūnų pavojingų užkrečiamųjų ligų kontrolę Lietuvoje. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos sukurta ūkinių gyvūnų registravimo ir ženklavimo sistema veikia tinkamai, efektyviai kontroliuojamas gyvūnų ir gyvūninių produktų importas ir tranzitas. Tarnyba keičiasi informacija su Lietuvos ir ES šalių kompetentingomis institucijomis, moko kitų šalių institucijų specialistus, padeda trečiųjų šalių maisto ir veterinarinės kontrolės institucijoms kurti bendrą maisto ir veterinarinės kontrolės sistemą.

Audito metu nustatyta tam tikrų ES ir Lietuvos teisės aktų reikalavimų įgyvendinimo trūkumų, kurie neturi reikšmingos įtakos užkrečiamųjų gyvūnų ligų plitimui ir patekimui į Lietuvą.

Ištrauka iš Valstybės kontrolės 2010 m. finansinių ataskaitų

Turtas, finansavimo sumos, įsipareigojimai, grynasis turtas

3 lentelė. Valstybės kontrolės turtas ir įsipareigojimai (tūkst. Lt)*

Rodiklis	2010-12-31	2010-01-01
Ilgalaikis turtas (likutinė vertė)	9.638,5	10.242,4
Trumpalaikis turtas	1.820,6	1.574,9
Finansavimo sumos	9.851,7	10.374,0
Įsipareigojimai	1.604,3	1.435,8
Grynasis turtas	3,1	7,5

* Lentelėje pateikiama neaudituoti ištrauka iš Valstybės kontrolės finansinių ataskaitų. Dėl nepilnai Finansų ministerijoje įdiegtos Viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacinės sistemos, Valstybės kontrolė neturi galimybės pateikti metinių finansinių ataskaitų rinkinio, todėl auditorius negali pareikšti nuomonės

Patvirtintų asignavimų panaudojimas

4 lentelė. Valstybės kontrolei 2010 m. patvirtintų asignavimų panaudojimas (tūkst. Lt)

	Asignavimų planas, įskaitant patikslinimus		Panaudota asignavimų (kasinės išlaidos)	
	Iš viso	Iš jų techninės paramos lėšos	Iš viso	Iš jų techninės paramos lėšos
Iš viso asignavimų išlaidoms,	23.020,0	4.122,0	21.559,4	2.665,1
iš jų:				
darbo užmokesčiui pinigais	15.639,0	2.220,0	14.862,3	1.444,8
socialinio draudimo įmokoms	4.844,7	688,0	4.604,2	447,6
prekėms ir paslaugoms	2.298,1	1.195,1	1.859,9	759,0
socialinėms išmokoms (pašalpoms)	238,2	18,9	233,0	13,7
Iš viso asignavimų turtui įsigyti,	323,0	318,0	113,8	109,1
iš jų:				
Ilgalaikiam materialiajam turtui įsigyti	317,1	312,1	113,8	109,1
nematerialiajam turtui įsigyti	5,9	5,9	-	-
Iš viso asignavimų	23.343,0	4.440,0	21.673,2	2.774,2

2010 m. atliktų auditų sąrašas

Išvados dėl valstybės ataskaitų

Išvada dėl Lietuvos Respublikos 2009 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos.

Išvada dėl Lietuvos Respublikos 2009 metų valstybės skolos, suteiktų paskolų iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų ir suteiktų valstybės garantijų ataskaitų.

Išvada dėl valstybei nuosavybės teise priklausančio turto 2009 m. ataskaitos.

Išvada dėl 2011 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto.

Finansiniai (teisėtumo) auditai

Europos Sąjungos finansinės paramos lėšų auditai

Sanglaudos fondo (ISPA) projektas Nr. 2003/LT/16/P/PA/005 „Techninė pagalba geležinkelio sektoriaus projektų parengimui“.

Europos Bendrijų iniciatyvos EQUAL programa.

Sanglaudos fondo (ISPA) projektas Nr. 2002/LT/16/P/PE/009 „Vandenvalsio įrenginių rekonstrukcija, nuotekų surinkimo ir geriamo vandens tiekimo tinklų renovacija Kėdainiuose“.

Sanglaudos fondo (ISPA) projektas Nr. 2004/LT/16/P/PT/009 „IXB ir IXD transporto koridorių telekomunikacijų, elektros tiekimo ir signalizacijos modernizavimas“.

Lietuvos 2004–2006 metų bendrasis programavimo dokumentas.

Veiksmų programų, įgyvendinančių Lietuvos 2007–2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos panaudojimo strategiją konvergencijos tikslui įgyvendinti, valdymo ir kontrolės sistema ir 2009 metais Europos Komisijai deklaruotos išlaidos.

Valstybės įstaigų ir savivaldybių finansiniai (teisėtumo) audita

Finansinio (teisėtumo) audito subjektai	Nuomonės dėl 2009 m.		Vidaus kontrolės įvertinimas
	finansinės atskaitomybės ir kitų ataskaitų	valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo	
1	2	3	4
Aplinkos apsauga ir statyba			
Aplinkos ministerija	Sąlyginė	Sąlyginė	Patenkinamai
Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos	Sąlyginė	Besąlyginė	Patenkinamai
Darbas ir socialinė apsauga			
Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	Besąlyginė	Besąlyginė	Gera
Valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos	Besąlyginė	Besąlyginė	Gera
Energetika			
Energetikos ministerija	Besąlyginė	Besąlyginė	Patenkinamai
Nacionalinis saugumas ir gynyba			
Krašto apsaugos ministerija	Sąlyginė	Sąlyginė	Gera
Sveikatos apsauga			
Sveikatos apsaugos ministerija	Besąlyginė	Sąlyginė	Patenkinamai
Valstybinė ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos	Besąlyginė	Sąlyginė	Patenkinamai
Švietimas ir mokslas			
Švietimo ir mokslo ministerija	Sąlyginė	Sąlyginė	Patenkinamai
Chemijos institutas	Neigiama	Neigiama	Silpnai
Vilniaus Gedimino technikos universitetas	Neigiama	Neigiama	Patenkinamai
Kauno technologijos universitetas	Sąlyginė	Sąlyginė	Patenkinamai
Kauno medicinos universitetas	Besąlyginė	Besąlyginė	Gera
Lietuvos žemės ūkio universitetas	Sąlyginė	Sąlyginė	Patenkinamai
Vytauto Didžiojo universitetas	Sąlyginė	Besąlyginė	Patenkinamai
Lietuvos kūno kultūros akademija	Besąlyginė	Sąlyginė	Patenkinamai
Lietuvos veterinarijos akademija	Sąlyginė	Sąlyginė	Gera
Klaipėdos universitetas	Sąlyginė	Sąlyginė	Patenkinamai
Kultūra ir sportas			
Kultūros ministerija	Sąlyginė	Sąlyginė	Patenkinamai
Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos	Besąlyginė	Besąlyginė	Patenkinamai
Kūno kultūros ir sporto departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės	Sąlyginė	Sąlyginė	Patenkinamai
Lietuvos nacionalinis dramos teatras	Sąlyginė	Sąlyginė	Gera
Lietuvos nacionalinis operos ir baleto teatras	Sąlyginė	Neigiama	Patenkinamai
Teisėsauga (Teismų veikla)			
Vilniaus apygardos administracinis teismas	Sąlyginė	Sąlyginė	Patenkinamai

Finansinio (teisėtumo) audito subjektai	Nuomonės dėl 2009 m.		Vidaus kontrolės įvertinimas
	finansinės atskaitomybės ir kitų ataskaitų	valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo	
1	2	3	4
Teisingumo srities valstybės valdymas			
Teisingumo ministerija	Besąlyginė	Sąlyginė	Gerai
Kalėjimų departamentas prie Teisingumo ministerijos	Sąlyginė	Sąlyginė	Gerai
Transportas ir komunikacijos			
Susisiekimo ministerija	Sąlyginė	Sąlyginė	Gerai
Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos	Besąlyginė	Besąlyginė	Gerai
Užsienio reikalai			
Užsienio reikalų ministerija	Besąlyginė	Besąlyginė	Gerai
Valstybės turto ir finansų valdymas			
Finansų ministerija	Besąlyginė	Sąlyginė	Patenkinamai
Muitinės departamentas prie Finansų ministerijos	Sąlyginė	Besąlyginė	Silpnai
Valstybės ūkis, rinkos kontrolė			
Ūkio ministerija	Besąlyginė	Besąlyginė	Gerai
Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija	Sąlyginė	Besąlyginė	Gerai
Vidaus reikalai			
Vidaus reikalų ministerija	Besąlyginė	Sąlyginė	Gerai
Policijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos	Sąlyginė	Sąlyginė	Patenkinamai
Žemės ūkis ir kaimo plėtra			
Žemės ūkio ministerija	Sąlyginė	Sąlyginė	Patenkinamai
Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos	Sąlyginė	Sąlyginė	Patenkinamai
Kiti (Seimui ir Vyriausybei atskaitingos įstaigos ir kitos institucijos)			
Nacionalinė sveikatos taryba	Atsisakyta pareikšti nuomonę	Atsisakyta pareikšti nuomonę	Silpnai
Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija	Besąlyginė	Besąlyginė	Gerai
Prezidento kanceliarija	Besąlyginė	Besąlyginė	Gerai
Seimo kanceliarija	Besąlyginė	Besąlyginė	Gerai
Valstybinė lošimų priežiūros komisija	Besąlyginė	Besąlyginė	Gerai
Vyriausioji administracinių ginčų komisija	Besąlyginė	Besąlyginė	Gerai
Specialiųjų tyrimų tarnyba	Besąlyginė	Besąlyginė	Gerai
Valstybės žemės naudojimas ir disponavimas			
Vilniaus apskrities viršininko administracija	Sąlyginė	Sąlyginė	Patenkinamai
Utenos apskrities viršininko administracija	Sąlyginė	Sąlyginė	Patenkinamai
Alytaus apskrities viršininko administracija	Sąlyginė	Sąlyginė	Patenkinamai
Kauno apskrities viršininko administracija	Sąlyginė	Sąlyginė	Patenkinamai
Marijampolės apskrities viršininko administracija	Besąlyginė	Besąlyginė	Gerai
Klaipėdos apskrities viršininko administracija	Sąlyginė	Sąlyginė	Patenkinamai

Finansinio (teisėtumo) audito subjektai	Nuomonės dėl 2009 m.		Vidaus kontrolės įvertinimas
	finansinės atskaitomybės ir kitų ataskaitų	valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo	
1	2	3	4
Telšių apskrities viršininko administracija	Besąlyginė	Sąlyginė	Patenkinamai
Tauragės apskrities viršininko administracija	Sąlyginė	Sąlyginė	Patenkinamai
Panevėžio apskrities viršininko administracija	Besąlyginė	Sąlyginė	Patenkinamai
Šiaulių apskrities viršininko administracija	Besąlyginė	Sąlyginė	Patenkinamai
Valstybės biudžeto dotacijų ir subsidijų savivaldybėms naudojimas			
Vilniaus miesto savivaldybė	Sąlyginė	Neigiama	Silpnai
Vilniaus rajono savivaldybė	Sąlyginė	Sąlyginė	Patenkinamai
Kauno miesto savivaldybė	Sąlyginė	Sąlyginė	Silpnai
Kauno rajono savivaldybė	Besąlyginė	Sąlyginė	Patenkinamai
Šakių rajono savivaldybė	Sąlyginė	Besąlyginė	Patenkinamai
Marijampolės savivaldybė	Besąlyginė	Sąlyginė	Patenkinamai
Alytaus miesto savivaldybė	Besąlyginė	Sąlyginė	Patenkinamai
Alytaus rajono savivaldybė	Besąlyginė	Sąlyginė	Patenkinamai
Jonavos rajono savivaldybė	Besąlyginė	Sąlyginė	Patenkinamai
Klaipėdos miesto savivaldybė	Sąlyginė	Sąlyginė	Patenkinamai
Klaipėdos rajono savivaldybė	Sąlyginė	Sąlyginė	Patenkinamai
Kupiškio rajono savivaldybė	Besąlyginė	Besąlyginė	Gerai
Pakruojo rajono savivaldybė	Besąlyginė	Sąlyginė	Patenkinamai
Panevėžio rajono savivaldybė	Sąlyginė	Sąlyginė	Patenkinamai
Šiaulių miesto savivaldybė	Sąlyginė	Sąlyginė	Patenkinamai

Ribotos apimtys auditi:

Valstybės saugumo departamentas

Valstybės fondų auditi

2009 m. valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo lėšų sąmata

Veiklos auditi

Aplinkos apsauga ir statyba

- Valstybinių miškų ūkio veikla
- Daugiabučių namų atnaujinimas (modernizavimas)
- Medicininis atliekų tvarkymas
- Gaminių ir pakuočių ar pakuočių atliekų tvarkymas

Sveikatos apsauga

Stacionarių sveikatos priežiūros paslaugų organizavimas

Teisingumo srities valstybės valdymas

Valstybės institucijų perkamos tyrimų, konsultavimo ir teisinės paslaugos

Valstybės turto ir finansų valdymas

Mokestinių nepriemokų administravimas

Akcizo mokesčio administravimas

Savivaldybių nuosavybėn perduotas ir patikėjimo teise valdomas valstybės ilgalaikis materialusis turtas

Valstybės ūkis, energetika, rinkos kontrolė

VĮ Ignalinos atominės elektrinės turto valdymas

Konkurencijos laisvės apsauga

Termofikacinėse elektrinėse pagamintos elektros energijos supirkimo kvotų nustatymas

Smulkiojo ir vidutinio verslo plėtra

Vidaus reikalai

Vidaus reikalų ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų turto valdymas

Valstybės politikos asmens dokumentų išrašymo srityje įgyvendinimas

Europos Sąjungos finansų valdymas

Regionų plėtros centruose įgyvendinamų priemonių atitikimas regioninės politikos tikslams

Švietimas ir mokslas

Profesinio mokymo kokybės užtikrinimas

Kultūra ir sportas

Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų atstatymas

Kultūros paveldo išsaugojimas

Bibliotekų renovacija ir modernizavimas

Lietuvos tūkstantmečio programos vykdymas

Informacinės sistemos

Valstybės tarnautojų pažymėjimų panaudojimas elektroninėje erdvėje

Kiti (Seimui ir Vyriausybei atskaitingos įstaigos ir kitos institucijos)

Epizootinio saugumo užtikrinimas

Viešosios įstaigos „Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija“ veikla

Savivaldybių administracinė priežiūra

Teritorijų planavimas ir jo organizavimas

Vidaus ir išorės audito sistema viešajame sektoriuje

Informacinių sistemų bendrosios kontrolės vertinimai

Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos informacinių sistemų kontrolė

Lietuvos mokslo ir studijų institucijų, organizacijų informacinių sistemų integravimo ir pertvarkymo vertinimas